

परराष्ट्र मन्त्रालय : (परिचय, स्वरूप र प्रकृति)

परराष्ट्र मन्त्रालयको वर्तमान सांगठनिक संरचनाको कार्यप्रकृति विश्लेषण गर्दा यस भित्रको ११ वटा महाशाखाहरू र ती अन्तर्गतका विभिन्न शाखाहरूले गर्दैआएका कामहरूको विश्लेषण गर्न आवश्यक हुन्छ । वर्तमान ११ वटा महाशाखाहरू मध्ये ५ वटा महाशाखाहरू १) दक्षिण एशिया, २) उत्तरपूर्व, ३) दक्षिणपूर्व, सुदूरपूर्व तथा प्रशान्त, ३) पश्चिम एशिया तथा अफ्रिका र ४) युरोप अमेरिकाका महाशाखाले द्विपक्षीय राजनैतिक सम्बन्धमा कार्यहरू गर्दै आएका छन् । क्षेत्रीय सहयोग संगठन महाशाखा अन्तर्गत सार्क र विमस्टेक शाखा समेत पर्ने भएकोले उक्त महाशाखाको कार्य क्षेत्रीय सहयोग सम्बन्धी विभिन्न भूमिका निर्वाह गर्नु समेत रहेको छ । यसैगरी संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा अन्तराष्ट्रिय कानून महाशाखाले नेपालले संयुक्त राष्ट्रसंघमा खेल्नु पर्ने भूमिका, प्राप्त गर्न सकिने आर्थिक, राजनैतिक, सामाजिक सहयोग, विभिन्न संयुक्त राष्ट्रसंघका विशिष्टकृत संगठनहरूसंगको सम्बन्ध र सहयोग, अन्तर्राष्ट्रिय कानूनका विविध विषय र यसबाट उत्पन्न हुने हक, अधिकार, दायित्व र राष्ट्रिय कानूनमा राख्नु पर्ने प्रावधान, मानव अधिकार आदि विषय पर्दछन् । बहुपक्षीय आर्थिक मामिला तथा गैर आवासीय नेपाली सम्बन्धी महाशाखा अन्तर्गत आर्थिक कूटनीतिका विविध पक्षहरू, पर्यटन प्रवर्द्धन, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक रोजगार, वैदेशिक व्यापार तथा गैर आवासीय नेपाली सम्बन्धी विषय र विमस्टेक क्षेत्रीय संगठन सम्बन्धित कार्यहरू पर्दछन् । प्रोटोकल महाशाखा अन्तर्गत प्रोटोकल र कन्सुलर शाखाहरू रहेको, प्रोटोकल शाखाले विभिन्न उच्चस्तरीय भ्रमण, भेटघाट कार्यक्रम, राजदूतहरूले पेश गर्ने ओहोदाको प्रमाण पत्र सम्बन्धी कार्यहरू लगायतका कार्यहरू गर्दछन् भने कन्सुलर शाखाबाट विदेशी राजदूतावासलाई दिइने विभिन्न सेवा सुविधा, कागजात प्रमाणीकरण र विदेशमा रहेका नेपालीहरूको पीरमर्का सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गरिएको छ ।

सामान्य प्रशासन महाशाखा अन्तर्गत नियमित दैनिक प्रशासन, कर्मचारी प्रशासन, आर्थिक प्रशासन, विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूको दैनिक प्रशासनको सहजीकरण लगायतका कार्यहरू पर्दछन् ।

यसरी कार्यप्रकृतिको विश्लेषण गर्दा परराष्ट्र मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यहरूको वर्गीकरण निम्नानुसार गर्न सकिन्छ ।

- १) राजनैतिक महाशाखाहरूको क्षेत्राधिकार अन्तर्गतका द्विपक्षीय कूटनीतिक कार्यहरू
- २) बहुपक्षीय राजनैतिक प्रतिनिधि हुने कूटनीतिक कार्यहरू
- ३) बहुपक्षीय आर्थिक सहयोग र सम्बन्ध सम्बन्धी कार्यहरू
- ४) क्षेत्रीय सहयोग संगठन सम्बन्धी कार्यहरू
- ५) आर्थिक कूटनीति सम्बन्धी कार्यहरू
- ६) प्रोटोकल सम्बन्धी कार्यहरू
- ७) कन्सुलर सम्बन्धी कार्य

८) प्रशासनिक तथा आर्थिक कार्यहरू

उल्लेखित कार्यप्रकृतिका आधारमा मन्त्रालयको महाशाखा विभाजन गर्ने कार्य हुदै आएता पनि केही महाशाखाहरूको कार्य प्रकृति हेर्दा राजनैतिक र आर्थिक क्षेत्रीय संगठन लगायतका कार्यहरूको मिसावट भएबाट कार्यमा प्रभावकारीता हुन नसकेको गुनासो बेला बखतमा उठ्ने गरेको सन्दर्भमा वर्तमान संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्दा ध्यान दिनु पर्ने आवश्यकता महशुस भएको छ ।

विदेशस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगहरू

विदेशस्थित विभिन्न नेपाली नियोगहरूको कार्य प्रकृतिको विश्लेषण निम्नानुसार गर्न सकिन्छ ।

- १) दुई देशबीचको भौगोलिक, ऐतिहासिक सांस्कृतिक, राजनैतिक, आर्थिक क्रियाकलापहरूका आधारमा कूटनीतिक सम्बन्धका कार्यहरू
- २) बहुपक्षीय संगठन र क्षेत्रीय संगठनमा नेपालको हित, विश्वशान्ति, आपसी सहयोग समेतका आधारमा संचालन हुने कार्यहरू
- ३) नेपालको आर्थिक विकासमा सहयोग पुऱ्याउने आर्थिक कूटनीति सम्बन्धी विभिन्न कार्यहरू
- ४) नेपालीहरूलाई दिनुपर्ने सार्वजनिक सेवा सम्बन्धी कार्यहरू लगायत कन्सुलर प्रकृतिका कार्यहरू
- ५) गैर आवासीय नेपालीहरूले देशको हितमा पुऱ्याउन सक्ने सम्भाव्य क्षेत्रको पहिचान र उनीहरूलाई देशले दिएको सहूलियत सम्बन्धी जानकारी गराउने कार्यहरू

नेपाली नियोगहरूले गर्नु पर्ने उल्लेखित कार्यहरूको आयतन हालका वर्षहरूमा अत्याधिक रूपमा बढ्दै गइरहेको परिप्रेक्ष्यमा परराष्ट्र मन्त्रालय र यस अन्तर्गतका निकाय र विदेशस्थित नियोगहरूको विद्यमान संरचना र दरवन्दीमा परिवर्तन अपरिहार्य देखिन्छ ।

परराष्ट्र मन्त्रालयको उद्देश्यः

परराष्ट्र मन्त्रालयको उद्देश्यहरू निम्नानुसार छन्ः

- 1 नेपालको संवैधानिक व्यवस्था, नेपाल सरकारको नीति निर्देशन अनुसार वैदेशिक सम्बन्ध सञ्चालन गर्नु,
- 2 नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमसत्ता, क्षेत्रीय अखण्डता र राष्ट्रिय स्वार्थको संरक्ष गर्ने विषयमा विदेशमा प्रतिनिधित्व गर्नु, विश्वका सबै मुलुकहरू र विशेष गरी निकट छिमेकी मुलुकहरूसँग आपसी सम्मान, विश्वास र समझदारीका आधारमा मित्रवत सम्बन्ध विकास गर्नु,
- 3 नेपालको सबै मुलुकहरू र विशेष गरी निकट छिमेकी मुलुकहरूसँग आपसी सम्मान, विश्वास र समझदारीका आधारमा मित्रवत सम्बन्धको विकास गर्नु,
- 4 नेपालको सामाजिक, आर्थिक विकासका लागि द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र बहुपक्षीय सम्बन्धमो प्रवर्द्धन गर्नु,

- 5 अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति, सुरक्षा र विकासको लागि संयुक्त राष्ट्र संघ र अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरूमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नु,
- 6 परिवर्तित विश्वको सन्दर्भमा असंलग्न अभियानमा सकारात्मक र अर्थपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु,
- 7 सार्क र विमष्टेक अन्तर्गत रही क्षेत्रीय सहयोगको प्रवर्द्धनमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नु,
- 8 बाहिरी संसारको लागि पहिलो सम्पर्क विन्दूको रूपमा कार्य गर्नु,
- 9 आर्थिक कूटनीतिको माध्यमबाट व्यापार, लगानी, आर्थिक सहयाग, वैदेशिक रोजगारी र पर्यटनका प्रवर्द्धन गर्दै मुलुकमा रहेको प्रचुर जलस्रोतको विकासको सम्भावनालाई सदुपयोग गर्ने सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नु ।

परराष्ट्र मन्त्रालयको कार्य

नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली, २०६९ मा परराष्ट्र मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिम उल्लेख भएको छ :

१. नेपालको परराष्ट्र नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन ।
२. विदेशी राष्ट्रहरूसँगको सम्बन्ध ।
३. विदेशमा नेपालको प्रतिनिधित्व ।
४. विदेशमा नेपालसम्बन्धी प्रचारप्रसार ।
५. राहदानी तथा विदेशमा दिइने भिसा ।
६. अतिथि सत्कार ।
७. शिष्टाचार (प्रोटोकल) ।
८. नेपाल तथा अन्य देशका नागरिकहरूको आ-आफ्नो सरकारबाट व्यक्तिमाथिको दावा ।
९. कूटनीतिक संरक्षण तथा उन्मुक्ति ।
१०. विदेशमा रहेका नेपाली नागरिकहरूको अभिलेख तथा तिनीहरूको हक, हित र संरक्षण ।
११. गैरआवासीय नेपालीहरू ।
१२. आर्थिक कूटनीति ।
१३. अन्तर्राष्ट्रिय तहमा जनस्तरीय एवं गैरसरकारी संस्थास्तरीय विकास र प्रवर्द्धन ।
१४. वाणिज्यदूतसम्बन्धी अभ्यास (कन्सुलर प्राक्टिस) ।

१५. संयुक्त राष्ट्रसंघ, क्षेत्रीय सहयोगका लागि दक्षिण एशियाली सहयोग संगठन तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय वा क्षेत्रीय संस्था ।
१६. नेपालस्थित विदेशी नियोग ।
१७. कूटनीतिक तहमा हुने वार्ता र सम्झौतासम्बन्धी विषय (अन्य मन्त्रालयलाई तोकिएको विषयबाहेक) ।
१८. नेपाल परराष्ट्र सेवाको सञ्चालन ।

परराष्ट्र मन्त्रालयमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरण:

परराष्ट्र मन्त्रालय

परराष्ट्र मन्त्रालयमा वर्तमानमा रहेको ११ महाशाखा र यसअन्तर्गतका तीन विभाग, राहदानी विभाग, कन्सुलर सेवा विभाग र अतिथि सत्कार विभाग र एक कार्यालय, सम्पर्क कार्यालय, वीरगञ्जबाट निर्वाह हुँदै आएको भूमिका र सम्पादन हुँदै आएका कार्यहरूको विश्लेषण नै परराष्ट्र मन्त्रालयको कार्यविश्लेषण हो ।

परराष्ट्र मन्त्रालयमा हाल कायम रहेका ११ वटा महाशाखाहरूमध्ये दक्षिण एसिया महाशाखा, उत्तरपूर्व एसिया महाशाखा, दक्षिणपूर्व एसिया तथा प्रशान्त महाशाखा, मध्य एसिया, पश्चिम एसिया तथा अफ्रिका महाशाखा र युरोप तथा अमेरिका महाशाखाहरू भौगोलिक रूपमा कार्यसम्पादन गर्ने महाशाखाहरू हुन् । यी महाशाखाले द्विपक्षीय राजनैतिक एवं कूटनीतिक सम्बन्धसम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गर्दछन् ।

परराष्ट्र मन्त्रालयको संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठन तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून महाशाखाले संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठन तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून एवं मानवाधिकार विषयक कार्य हेर्दछन् भने क्षेत्रीय संगठन महाशाखाले मूलतः दक्षिण एसियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन ^१ र बहुपक्षीय प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगका लागि बंगालको खाडीको प्रयास ^२ सम्बन्धी मामिला हेर्दछन् । संयुक्त राष्ट्रसंघ र अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठन तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून महाशाखाले संयुक्त राष्ट्रसंघलगायतका अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था र संगठनहरूमा नेपालले निर्वाह गर्नसक्ने महत्वपूर्ण भूमिकाका साथै नेपालको आर्थिक, सामाजिक र राजनैतिक विकास एवं शान्ति तथा लोकतन्त्र संस्थागत गर्ने कार्यमा संयुक्त राष्ट्रसंघलगायतका अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठनहरूले निर्वाह गर्नसक्ने भूमिका प्राप्तिका निमित्त कार्यसम्पादन गर्दछन् । यस महाशाखाले अन्तर्राष्ट्रिय कानूनका सबै विषय र क्षेत्रहरूको कार्यसमेत सम्पादन गर्दछ । अन्तर्राष्ट्रिय कानूनबाट नेपाल सरकार र नेपाली जनताले प्राप्त गर्ने हक, अधिकार र दायित्वका साथै यसबाट राष्ट्रिय कानूनमा पर्नसक्ने प्रभाव र राष्ट्रिय कानूनको निर्माण एवं प्रचलित राष्ट्रिय कानूनमा थप, परिमार्जन वा परिष्कार गर्नुपर्ने प्रावधानका विषयहरूसमेत यस महाशाखाअन्तर्गत पर्दछन् ।

आर्थिक कूटनीति तथा गैरआवासीय नेपाली महाशाखाअन्तर्गत बहुपक्षीय आर्थिक तथा सार्वजनिक कूटनीति शाखा र गैरआवासीय नेपाली शाखा गरी दुई शाखाहरू रहेका छन् । बहुपक्षीय आर्थिक तथा सार्वजनिक कूटनीति शाखाले आर्थिक तथा सार्वजनिक कूटनीतिका सबै पक्षहरू, पर्यटन प्रवर्द्धन, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक रोजगार र वैदेशिक व्यापारसम्बन्धी विषयहरू हेर्दछ भने गैरआवासीय नेपाली शाखाले गैरआवासीय नेपालीसम्बन्धी समग्र विषयहरू हेर्दछ ।

शिष्टाचार महापालको महाशाखाले नेपालबाट विभिन्न मित्रराष्ट्रहरूमा हुने उच्चस्तरीय भ्रमण र भेटघाट तथा विभिन्न मित्रराष्ट्रहरूबाट नेपालमा हुने उच्चस्तरीय औपचारिक भ्रमण र भेटघाटसम्बन्धी कार्यहरू हेर्दछ भने नेपालका लागि नियुक्त विदेशी मित्रराष्ट्रहरूका राजदूतहरूको सहमतिपत्र (एग्रिमो) तथा नियुक्त राजदूतहरूको ओहदाको प्रमाणपत्र पेश गर्ने समारोहसम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गर्दछ । यसका साथै नेपालमा आयोजना हुने द्विपक्षीय, बहुपक्षीय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, गोष्ठी र समारोहहरूको आयोजनासम्बन्धी कार्यसमेत सञ्चालन गर्दछ ।

योजना, नीति, अनुगमन तथा अनुसन्धान महाशाखा परराष्ट्र मन्त्रालयमा नवगठित महाशाखा हो । यसले परराष्ट्र मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकाय तथा नियोगहरू सञ्चालनसम्बन्धी नीति तर्जुमा तथा आवधिक योजना तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन एवं सोको अनुगमन गर्ने कार्य गर्दछ । यस महाशाखाले परराष्ट्रनीति, कूटनीति, परराष्ट्र सम्बन्ध, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, क्षेत्रीय सम्बन्ध, क्षेत्रीय व्यापार, अन्तर्राष्ट्रिय कानून तथा मानवाधिकार विषयको अध्ययन तथा अनुसन्धानसम्बन्धी कार्य समेत हेर्दछ ।

सामान्य प्रशासन महाशाखाअन्तर्गत कार्यालय प्रशासन शाखा, नियोग प्रशासन शाखा, कर्मचारी प्रशासन शाखा, आर्थिक प्रशासन शाखा, ऐन नियम परामर्श तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा र जिन्सी तथा भौतिक सम्पत्ति संरक्षण शाखा गरी ६ वटा शाखाहरू रहेका छन् । यस महाशाखाले मन्त्रालयको दैनिक प्रशासन, कर्मचारी प्रशासन, आर्थिक प्रशासन तथा विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूसम्बन्धी प्रशासनको समन्वय तथा सहजीकरणलगायतका कार्यहरू गर्दछ ।

परराष्ट्र मन्त्रीको सचिवालयको कार्यविवरण

1. प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएका मन्त्रिपरिषद्का प्रस्ताव तथा निर्णयहरू व्यवस्थित गरी माननीय मन्त्रीज्यूसमक्ष पेश गर्ने ।
2. सचिवज्यूबाट माननीय मन्त्रीज्यूसमक्ष पेश हुने फाइलहरू व्यवस्थित गरी माननीय मन्त्रीज्यूसमक्ष पेश गर्ने ।
3. माननीय मन्त्रीज्यूको दैनिक कार्यक्रम तयारी गर्नुको साथै कार्यालयमा हुने बैठकहरूको अग्रिम तयारी गर्ने ।
4. माननीय मन्त्रीज्यू उपस्थित हुनु पर्ने सभा, सम्मेलन, बैठक, गोष्ठी, कार्यशालाको टिपोट बनाई मिति, समयसहितको विवरण जानकारी गराउने र निर्धारित मिति र समयमा पुनः स्मरण गराउने व्यवस्था गर्ने ।
5. माननीय मन्त्रीज्यूलाई भेटघाट गर्न आउनु हुने राजदूत, नियोग प्रमुख, विदेशी राजदूत तथा विभिन्न निकायहरूका प्रतिनिधि तथा पदाधिकारीहरूलाई भेटघाटको कार्यक्रम मिलाउने ।
6. माननीय मन्त्रीज्यूको कार्यकक्षमा भएको बैठकको माइन्ट तयार गर्ने र भएको निर्णय कार्यान्वयनका लागि जानकारी गराउने ।
7. निर्दिष्ट अन्य कार्य गर्ने ।

परराष्ट्र सचिवको कार्यालयको कार्यविवरण

1. कार्यविभाजन नियमावली अनुसार मन्त्रालयसम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गर्न आवश्यक नीति, नियम, योजनाहरू तर्जुमा गरी राय ठहरसाथ नेपाल सरकारमा सुझाव पेश गर्ने ।
2. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत परराष्ट्र नीति, नियम, योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने र अनुगमन गर्ने ।
3. काठमाण्डौस्थित विदेशी राजदूत तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाका आवासीय प्रतिनिधिहरूसँग निरन्तर सम्पर्क राखी शिष्टाचार भेटघाटको माध्यमबाट द्विपक्षीय एवं बहुपक्षीय सम्बन्ध विस्तार गर्ने गराउने ।

4. विदेशी कूटनैतिक नियोग तथा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थालाई पर्ने कठिनाईहरूको निवारण गर्ने गराउने ।
5. नेपाल सरकारको निर्णयको लागि विभागीय मन्त्रीबाट स्वीकृत विभिन्न विषयसम्बन्धी प्रस्ताव निर्णयार्थ मन्त्रिपरिषद्मा पेश गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालयहरू, संघसंस्थाहरू र परराष्ट्र मन्त्रालयबीच समन्वय गर्ने ।
7. आर्थिक ऐन तथा आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नियमहरूबमोजिम मन्त्रालय तथा नियोगहरूसंग सम्बन्धित खर्चको स्वीकृति दिने तथा आर्थिक प्रशासनसम्बन्धमा लेखा उत्तरदायी अधिकृतको भूमिका निर्वाह गर्ने ।
8. सुशासन ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५ अनुसार तोकिएका कार्यहरू सम्पादन गर्ने
9. माननीय परराष्ट्र मन्त्रीबाट अधिकार प्रत्यायोजन भएबमोजिम गर्नुपर्ने कार्यहरू सम्पन्न गर्ने ।
10. मन्त्रालयको दैनिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने गराउने ।
11. मातहतका पदाधिकारीहरूलाई आवश्यक निर्देशन एवं सुपरीवेक्षण गर्ने ।
12. नेपाल सरकारले लगाएका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

महाशाखाहरूको कार्य प्रकृति:

सामान्य प्रशासन महाशाखा

यस महाशाखाले समग्र मन्त्रालय र अन्तर्गतका तीनवटा विभागहरू, राहदानी विभाग, कन्सुलर सेवा विभागअतिथि, सत्कार विभाग तथा सम्पर्क कार्यालय, वीरगञ्ज र विदेशस्थित ३५ वटा कूटनैतिक नियोगको दैनिक प्रशासनलगायतका अन्य प्रशासकीय र व्यवस्थापकीय कामहरू सहज सञ्चालनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ।

महाशाखाका कामहरू

- १) नेपाल सरकार कार्यविभाजन नियमावलीमा उल्लेख भएबमोजिम नेपाल परराष्ट्र सेवाको सेवा सञ्चालन गर्ने ।
- २) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूमा रिक्त पदमा पदपूर्ति, सरुवा (आन्तरिक तथा विदेशस्थित नेपाली कूटनैतिक नियोगहरूमा समेत), बढुवा, काज, विदा, निवृत्तिभरण, विभागीय कारवाही, अवकाश तथा सेवाका अन्य शर्तसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- ३) कर्मचारीको गुणासो व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- ४) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबीच समन्वय, कार्य सम्पादनको मूल्याङ्कन र सुपरीवेक्षण गर्ने ।
- ५) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको कार्यसम्पादनमा चुस्तता, व्यवस्थित जनसम्पर्क तथा सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिताको माध्यमबाट सुशासन कायम गर्ने ।
- ६) कर्मचारीको कार्यक्षमता अभिवृद्धिको लागि सेवाकालीन र वैदेशिक तालिमको पहिचान गरी आवश्यक तालिम उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने।
- ७) कर्मचारीको व्यक्तिगत अभिलेख अद्यावधिक गर्ने।

- ८) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको मौजुदा संगठन संरचना, दरवन्दी, कार्यवोझबीच सन्तुलन कायम गर्न समयसमयमा संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण ९इचनवलष्वावतप्यल बलम :वलवनभुभलत काचखभथ० गर्ने ।
- ९) कूटनैतिक थैली, डिप्लोम्याटिक कार्गो आदि प्राप्ति र चलानीसम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्ने ।
- १०) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको चलअचल सम्पत्तिको संरक्षण, सम्वर्द्धन र अभिलेख व्यवस्थापनको कार्य गर्ने गराउने ।
- ११) जिन्सी व्यवस्थापन र निरीक्षणसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- १२) मन्त्रालयको वेभसाइट तथा इन्टरनेट सुचारुतबरले सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने ।
- १३) मन्त्रालय तथा विदेशस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगका लागि वार्षिक बजेट तर्जुमा गर्ने र रकम निकासको व्यवस्था तथा अन्य आर्थिक विवरण तयार गरी केन्द्रीय लेखा राख्ने कार्य गर्ने ।
- १४) मन्त्रालय तथा विदेशस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गर्ने र बेरुजू लगत तयार पार्ने ।
- १५) अन्य महाशाखाहरूलाई नतोकिएका मन्त्रालयमा परिआउने कार्यहरू सञ्चालन र सम्पादन गर्ने ।

उत्तर पूर्व एसिया महाशाखा

जनवादी गणतन्त्र चीन, मंगोलिया, प्रजातान्त्रिक जनगणतन्त्र कोरिया, गणतन्त्र कोरिया र जापान गरी ५ मुलुकहरूसँगको नेपालको सम्बन्ध हेर्ने गरी यो महाशाखा स्थापना गरिएको हो।

महाशाखाका कामहरू

- १) नेपालको निकट छिमेकी मित्रराष्ट्र चीन तथा महत्वपूर्ण द्विपक्षीय सहयोग गर्ने मित्रराष्ट्र जापानसँग शदीयौँदेखि रहिआएको असल छिमेकीपनका साथै सहयोगात्मक र सौहार्दपूर्ण सम्बन्धलाई अझ प्रगाढ बनाउन प्रयत्न गर्ने।
- २) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेका मुलुकहरू (चीन ,जापान ,प्रजातान्त्रिक जनगणतन्त्र कोरिया ,गणतन्त्र कोरिया र मंगोलिया) सँगको द्विपक्षीय राजनैतिक तथा कूटनीतिक सम्बन्धसम्बन्धी कार्य ।
- ३) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेका राष्ट्रहरूसँग नेपालको परराष्ट्र नीतिको सफल सञ्चालन तथा कार्यान्वयनका लागि निरन्तर पहल गर्ने ।
- ४) नेपाल र महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देशहरूबीच उच्चस्तरीय भ्रमणको आदानप्रदानलाई नियमित र व्यवस्थित गरी राष्ट्रिय हितमा प्रयोग गर्ने ।
- ५) नेपाल सरकारको अन्य मन्त्रालयहरुबाट महाशाखासम्बन्धित मुलुकहरू तथा निकायसँग भएको कामको समन्वय गर्ने।

- ६) नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबीचको ऐतिहासिकसम्बन्धलाई थप मजबुत बनाउन प्रयत्न गर्ने।
- ७) नेपाल र चीनबीचको सीमा व्यवस्थापन १९८५चमभचःबलवनभभलत० र सीमा सुरक्षा १९८५चमभचःबलवनभभलत० लाई थप व्यवस्थित गर्ने ।
- ८) महाशाखाअन्तर्गतका नियोगहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गर्ने नेपालीहरूको गर्ने कामकाज , । गर्ने सम्पादन कार्यहरू गर्ने अभिवृद्धि कल्याण र हकहित
- ९) नेपाल र महाशाखाको कार्यक्षेत्रका देशहरूबीच जनस्तरको सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने कार्यहरू सम्पादन गर्ने ।

दक्षिणपूर्व एसिया तथा प्रशान्त महाशाखा

दक्षिणपूर्व एसियाका सबै मुलुकहरू १कम्बोडियामलेसि ,भियतनाम ,सिंगापुर ,या ,म्यान्मार , थाइल्याण्ड र लाओस० तथा प्रशान्त क्षेत्रका मुलुकहरू १अष्ट्रेलियादेशहरू साना अन्य तथा न्यूजिल्याण्ड ,० र दक्षिणपूर्वी एसियाली राष्ट्रहरूको संगठन १आसियान०सँगको नेपालको सम्बन्ध हेर्ने गरी यो महाशाखा स्थापना गरिएको हो।

महाशाखाका कामहरू

- १) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेका दक्षिणपूर्व एसियाका मुलुकहरू ,सिंगापुर ,कम्बोडिया) भियतनाम (थाइल्याण्ड र लाओस ,म्यान्मार ,मलेसिया , प्रशान्त क्षेत्रका मुलुकहरू)अष्ट्रेलिया, न्यूजिल्याण्ड र अन्य साना देशहरू) सँगको द्विपक्षीय राजनैतिक तथा कूटनीतिक सम्बन्धसम्बन्धी कार्य सञ्चालन र सम्पादन गर्ने ।
- २) नेपालको विकास प्रक्रियाका साझेदार राष्ट्रहरू (जापान, अष्ट्रेलिया, न्यूजिल्याण्ड आदि) सँग विभिन्न द्विपक्षीय संयन्त्रहरूको निर्माण गरी राष्ट्रिय हितको प्रवर्द्धनलाई सुनिश्चित गर्ने ।
- ३) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेका राष्ट्रहरूसँग नेपालको परराष्ट्र नीतिको सफल सञ्चालन तथा कार्यान्वयनका लागि निरन्तर पहल गर्ने ।
- ४) नेपाल र महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देशहरूबीच उच्चस्तरीय भ्रमणको आदानप्रदानलाई नियमित र व्यवस्थित गरी राष्ट्रिय हितमा प्रयोग गर्ने ।
- ५) महाशाखाअन्तर्गतका मुलुकहरूबाट नेपाललाई उपलब्ध हुने विभिन्न छात्रवृत्ति, तालिमजस्ता अवसरहरू प्राप्त गरी नेपाल सरकारका अन्य निकायहरूमा पठाउने र त्यस्ता अवसरहरूको समुचित उपयोगको व्यवस्था मिलाउने कार्य ।
- ६) महाशाखाको कार्यक्षेत्रमा बसोबास गर्ने, कामकाज गर्ने नेपालीहरूको हकहित र कल्याण अभिवृद्धि गर्नेसम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गर्ने ।

दक्षिण एसिया महाशाखा

दक्षिण एसियाका सबै मुलुकहरु १भारत, भुटान, बंगलादेश, पाकिस्तान, श्रीलंका, मालदिभ्स, अफगानिस्तान० सँगको नेपालको सम्बन्ध हेर्ने गरी यस महाशाखाको स्थापना भएको हो ।

महाशाखाका कामहरु

- १) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेका मुलुकहरुसँगको द्विपक्षीय राजनैतिक तथा कूटनीतिक सम्बन्धसम्बन्धी कार्यहरु सञ्चालन र सम्पादन गर्ने ।
- २) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुसँगको आर्थिक, प्राविधिक, साँस्कृतिक र सामाजिक सहयोगसम्बन्धी कार्यहरु सञ्चालन र सम्पादन गर्ने ।
- ३) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देश र नेपालबीचको द्विपक्षीय सम्बन्धका वारेमा विवरण अद्यावधिक गर्ने।
- ४) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देशहरुको देशगत परिचय १.सूच्यगलतचथ च्चष्मा०, द्विपक्षीय सम्बन्ध १.सूच्यवतभचर्वा च्चवितप्यलक० र तुलनात्मक तथ्याङ्क तालिका १.सूच्यउबचवतप्वभ १.सूच्यवत कजभमत० तथा ती देशहरुमा घटेका महत्वपूर्ण घटनाहरुको नियमित अनुगमन गरी विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार पार्ने कार्य गर्ने ।
- ५) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका विषयमा आवश्यकताअनुसार भाषण, बक्तव्य, प्रेसविज्ञप्ति, वार्ताका बुँदाहरु १.सूच्यपिप्लन एयप्लतक० लगायतका दस्तावेज तयार गर्ने ।
- ६) महाशाखाअन्तर्गतका मुलुकहरुसँगको द्विपक्षीय व्यापार संयुक्त लगानी र पारवहनसम्बन्धी आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने ।
- ७) महाशाखाअन्तर्गतका देशसँगको सम्बन्धका विविध आयामहरुलाई व्यवस्थित गर्न गठन गरिएका द्विपक्षीय परामर्श संयन्त्र १.सूच्यवतभचर्वा सूच्यलकगतिवतप्वभ १.सूच्यजवलप्लकक० सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने ।

युरोप तथा अमेरिका महाशाखा

युरोप, उत्तर अमेरिका र दक्षिण अमेरिका महादेशका सबै मुलुकहरुसँगको नेपालको सम्बन्ध हेर्ने गरी यो महाशाखाको स्थापना गरिएको हो ।

महाशाखाका कामहरु

- १) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका राष्ट्रहरुसँग नेपालको परराष्ट्र नीतिको सफल सञ्चालन तथा कार्यान्वयनका लागि निरन्तर पहल गर्ने ।

- २) महाशाखाको कार्य क्षेत्रअन्तर्गतका युरोपियन युनियन र संयुक्त अधिराज्य, फ्रान्स, जर्मनी, बेल्जियम, डेनमार्क, रसिया, स्वीट्जरल्याण्ड, फिनल्याण्ड, नर्वे लगायतका युरोपेली देशहरूको (हाल ५४ देशहरू) परराष्ट्र नीतिका बारेमा अवधारणापत्र तयार गर्ने र अद्यावधिक गर्ने ।
- ३) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका संयुक्त राज्य अमेरिका, क्यानडा, ब्राजिल, क्युवा तथा अन्य उत्तर तथा दक्षिण अमेरिकी देशहरूको (हाल ४२ देशहरू) परराष्ट्रनीतिका बारेमा अवधारणापत्र तयार गर्ने र अद्यावधिक गर्ने।
- ४) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका राष्ट्रहरूसँगको द्विपक्षीय उच्चस्तरका भ्रमणहरूलाई नियमित गरी राष्ट्रिय हितमा प्रयोग गर्ने ।
- ५) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देश र नेपालबीचको द्विपक्षीय सम्बन्धका बारेमा संक्षिप्त विवरण अद्यावधिक गर्ने ।
- ६) आफ्नो कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका विषयमा भाषण, बक्तव्य, प्रेसविज्ञप्ति, वार्ताका बुँदाहरू) त्वपिप्लन एयप्लतक(लगायतका दस्तावेज तयार गर्ने ।
- ७) नेपालको आर्थिक विकासकालागि शाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूसँग वैदेशिक रोजगार, व्यापार, वैदेशिक लगानी, पर्यटनजस्ता उच्च प्रतिफलका क्षेत्र पहिल्याउने र त्यसका लागि आवश्यक पर्ने द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सन्धि, सम्झौता र समझदारीसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- ८) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका राष्ट्रहरूमा रहेका नेपालीहरूको हकहितलाई सम्वर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गर्ने कार्यहरू गर्ने ।
- ९) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूसँग कूटनीतिक सम्बन्ध विकास र विस्तार गर्न प्रयत्न गर्ने।

मध्य एसिया, पश्चिम एसिया तथा अफ्रिका महाशाखा

मध्य एसिया, पश्चिम एसिया र अफ्रिकाका सबै मुलुकहरूसँगको नेपालको सम्बन्ध हेर्ने गरी यस महाशाखाको स्थापना गरिएको हो ।

महाशाखाका कामहरू

- १) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका राष्ट्रहरूसँग नेपालको परराष्ट्र नीतिको सफल सञ्चालन तथा कार्यान्वयनका लागि निरन्तर पहल गर्ने।
- २) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देशहरूको) हाल ६९ देशहरू (परराष्ट्रनीतिका बारेमा अवधारणापत्र तयार गर्ने र अद्यावधिक गर्ने
- ३) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देशहरूको देशगत परिचय) ऋयगलतचथ चचष्मा (, द्विपक्षीय सम्बन्ध) चर्षवतभचर्वा च्मवितप्यलक (र तुलनात्मक तथ्याङ्क तालिका) ऋयउबचवतष्वभ ँबअत क्जभभत (तथा ती देशहरूमा घटेका महत्वपूर्ण घटनाहरूको नियमित अनुगमन गरी विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार पार्ने ।

- ४) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका विषयमा भाषण, बक्तव्य, प्रेसविज्ञप्ति, वार्ताका बुँदाहरु) त्वपिप्लन एयप्लतक(लगायतका दस्तावेज तयार गर्ने ।
- ५) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रही नेपालसँग कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापना नभएका मुलुकहरूसँग कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापनाको पहल गर्ने।
- ६) उच्चस्तरीय तथा सरकारीस्तरमा हुने अन्य विभिन्न भ्रमणका आदानप्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने।
- ७) नेपाल सरकारले समयसमयमा निर्णय वा निर्देशन गरेका अन्य कार्यहरु सम्पादन गर्ने ।

संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठन तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून महाशाखा

संयुक्त राष्ट्रसंघ, विश्व व्यापार संगठन, संयुक्त राष्ट्रसंघसँग सम्बद्ध र अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठनहरु, अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रसलगायतका अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था र संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् ९ जफबल च्चनजतक ऋयगलअर्ष० जस्ता निकायलगायतका काम सम्पादन गर्न यस महाशाखाको गठन भएको हो ।

महाशाखाका कामहरु

- १) संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा नेपाल सदस्य रहेका संयुक्त राष्ट्रसंघका विशिष्टीकृत निकायहरुको बहुपक्षीय कूटनीति तथा विश्वमामिलाका विभिन्न विषयहरुमा अवधारणापत्र तयार गर्ने र अद्यावधिक गर्ने ।
- २) अन्तर्राष्ट्रिय चासो र महत्वका समसामयिक विषयहरुमा नेपाल सरकारको दृष्टिकोण तथा आवश्यकता अनुसार आधिकारिक बक्तव्य तयार गर्ने ।
- ३) महाशाखाको कार्य क्षेत्र अन्तर्गतका निकायहरु तथा विषयमा संक्षिप्त विवरण) च्चष्मा(तथा तथ्याङ्क तालिका) बअत क्जभभत(तयार गर्ने र ती निकाय तथा विषयको सन्दर्भमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार पार्ने कार्य गर्ने ।
- ४) संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभा तथा यसका विशिष्टीकृत निकायहरुको सभा, सम्मेलन, बैठक आदिमा भाग लिने ।
- ५) नेपाल सदस्य नभएका संयुक्त राष्ट्रसंघका निकायहरुको सदस्यता लिन पहल गर्ने र ती निकायहरूसँग सम्बन्ध विकास गर्ने ।
- ६) महाशाखाको कार्य क्षेत्रसम्बन्धित उच्चस्तरीय भ्रमणहरुको व्यवस्थापन समन्वय गर्ने ।
- ७) महाशाखाको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका संघसंस्थाहरूसँग कूटनीतिक माध्यमद्वारा सम्पर्क र समन्वय गरी नेपालको हित प्रवर्द्धनको वातावरण सिर्जना गर्ने ।

- ८) परराष्ट्र मन्त्रालयसँग सम्झौता गरी नेपालमा क्षेत्रीय कार्यालय स्थापना गरेर काम गरिरहेका अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको सम्झौता नवीकरणसम्बन्धी कार्य तथा त्यस्ता संस्थामा काम गर्ने विदेशी नागरिकहरूलाई भिसा सिफारिश गर्ने सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्ने ।
- ९) संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय संघसंगठन तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून महाशाखाबाट सम्पादन हुने कार्यसँग सम्बन्धित विषयमा कुनै गैरसरकारी संघसंस्था दर्ता गर्न राय परामर्श माग भई आएमा राय परामर्श दिने।

क्षेत्रीय संगठन महाशाखा

नेपाल सदस्य रहेको क्षेत्रीय सहयोग संगठनहरू दक्षिण एसियाली क्षेत्रीय संगठन (कम्बोडिया) तथा बहुपक्षीय, प्राविधिक तथा सांस्कृतिक सहयोगका लागि बंगालको खाडीको प्रयास (बङ्गलादेश) सँगसम्बन्धित कामहरू हेर्ने यस महाशाखाको गठन भएको हो ।

महाशाखाका कामहरू:

- १) सार्क र बिम्स्टेकका लागि नेपालको राष्ट्रिय सम्पर्क विन्दु (लबतप्यलर्बयअर्वा एयप्लत) का रूपमा परराष्ट्र मन्त्रालय रहेकोले क्षेत्रीय सहयोग सम्बन्धी नेपाल सरकारको सोच, दृष्टिकोण, नीति, रणनीति, योजना र कार्यक्रम आदि तर्जुमा गर्ने ।
- २) सार्क र बिम्स्टेकका शिखर सम्मेलनहरू, मन्त्रीस्तरीय बैठकहरू, सचिवस्तरीय बैठकहरू तथा अन्य विभिन्नस्तरका बैठकहरूको तयारी, सहभागिता, प्रतिवेदन (अभ्युचतप्लन०, अनुगमनसम्बन्धी कामहरू गर्ने । ती बैठकहरूमा नेपालले प्रस्तुत गर्ने धारणा, वक्तव्य र सम्बोधनलगायतका सारभूत कामहरू गर्ने तथा नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गराउने ।
- ३) सार्क र बिम्स्टेकको अध्यक्षता नेपालले ग्रहण गरेको अवस्थामा सिर्जना हुने थप कार्यहरू गर्ने ।
- ४) सार्क र बिम्स्टेकका सचिवालयहरू, विशिष्टीकृत संस्थाहरू, क्षेत्रीय केन्द्रहरूलगायतका अन्य संरचनाका साथै प्राविधिक समिति, कार्य समूहलगायतका संयन्त्रहरू र नेपाल सरकारका सम्पर्क विन्दुहरूबीचको समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।
- ५) सार्क र बिम्स्टेकका सचिवालयहरू, अन्य संस्थाहरू र सदस्य राष्ट्रहरूसँग नेपालको तर्फबाट गरिने सबै प्रकारका पत्राचारहरू, सञ्चार तथा सम्पर्कसम्बन्धी काम गर्ने ।
- ६) बङ्गलादेश र कम्बोडिया जस्ता क्षेत्रीय ब्यापारिक एवं आर्थिक सम्झौताहरूलाई नेपालको राष्ट्रिय हित प्रवर्द्धन हुने गरी कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने, त्यसको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- ७) सार्क तथा बिम्स्टेकसँग सम्बन्धित अन्य कार्यहरू गर्ने ।

आर्थिक कूटनीति तथा गैरआवासीय नेपाली महाशाखा

वि नेपालकोकास प्रयासमा नेपालका कुटनैतिक नियोगहरूको परिचालन गर्न र विदेशमा बस्ने नेपालीहरूको हक गैरआवासीय र कुटनीति आर्थिक गर्न सम्पादन कार्य लागि कल्याणका र हित ,
। हो भएको स्थापना महाशाखाको नेपाली

महाशाखाका कामहरू

- १) राष्ट्रिय आर्थिक नीतिहरूलाई परराष्ट्र नीतिका लक्ष्य तथा रणनीतिमा समन्वयीकरण गर्न सहयोग पुऱ्याउने।
- २) आर्थिक कूटनीति सञ्चालनमा सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय र निजी क्षेत्रको सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने।
- ३) आर्थिक कूटनीतिका कार्यक्रमको योजना तथा कार्यक्रम तर्जूमामा विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूलाई सहयोग एवं सल्लाह उपलब्ध गराउने ।
- ४) आर्थिक कूटनीतिका कार्यक्रमको योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूलाई आवश्यक सहयोग एवं सल्लाह उपलब्ध गराउने ।
- ५) आर्थिक र विकास कूटनीतिका विभिन्न क्षेत्रहरू (जस्तै व्यापार प्रवर्द्धन, पर्यटन प्रवर्द्धन, वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन, प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आकर्षण, प्रविधि हस्तान्तरण, जलवायु परिवर्तन, सांस्कृतिक प्रवर्द्धन, वैदेशिक सहायता व्यवस्थापन आदि) मा नेपाल सरकारले अपनाउनुपर्ने नीति, रणनीति, योजना र कार्यक्रम तयार गर्ने र त्यस्ता कार्यक्रमहरूको समन्वय, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने।
- ६) आर्थिक कूटनीति प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू तयार गरी विदेशस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगहरू, विषयगत मन्त्रालय र निजी क्षेत्रसमेतको सहभागितामा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गर्ने र उनीहरूको सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने।
- ७) गैरआवासीय नेपालीहरूलाई प्रदान गर्ने सेवा सुविधासम्बन्धमा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरू र विदेशस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- ८) गैरआवासीय नेपालीहरूलाई नेपालको आर्थिक कूटनीतिको अभिन्न अंगको रूपमा अंगीकार गर्न प्रयत्नरत रहने।
- ९) गैरआवासीय नेपालीसम्बन्धी ऐन, २०६४ अन्तर्गत सम्पादन गर्नुपर्ने अन्य कार्यहरू गर्ने ।

योजना, नीति, अनुगमन तथा अनुसन्धान महाशाखा

नेपालको परराष्ट्र नीतिलाई समयानुकूल परिमार्जन गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने, कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने, राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिको विश्लेषण गरी

सुझाव दिने, नेपाल सरकारको नीति, योजना, कार्यक्रम तथा निर्देशनबमोजिम विदेशस्थित नेपाली नियोगबाट हुनुपर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन तथा सञ्चालन गर्न योजना बनाउने परराष्ट्र मन्त्रालयलाई समयसापेक्ष रुपमा चुस्त, दुरुस्त प्रभावकारी बनाउनका लागि नयाँ योजना, नीति नियमहरु निर्माणसम्बन्धी काम गर्ने उद्देश्यले यो महाशाखाको स्थापना भएको हो ।

महाशाखाका कामहरु

- १० नेपालको परराष्ट्र नीति तर्जुमा, कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने तथा नेपालको राष्ट्रिय हितको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिको विश्लेषण गरी सुझाव पेश गर्ने।
- २० विदेशमा रहेका नेपालीहरुको हकहितको संरक्षण गर्नको लागि आवश्यक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गराउने।
- ३० नेपाल सरकारको नीति, योजना, कार्यक्रम तथा निर्देशनबमोजिम परराष्ट्र मन्त्रालय तथा विदेशस्थित नेपाली नियोगहरुबाट कार्यान्वयन हुनु पर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन/सञ्चालन गर्न योजना तर्जुमा गर्ने।
- ४० परराष्ट्र मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग तथा कार्यालय एवं विदेशस्थित नेपाली नियोगहरुबाट सम्पादन भएका मुख्यमुख्य कामहरुको मासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक प्रगति विवरण प्राप्त गरी समीक्षा गर्ने तथा आवश्यकतानुसार अन्तर्गतका विभाग, कार्यालय र नियोगहरुलाई पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने।
- ५० अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, अन्तर्राष्ट्रिय राजनीति, परराष्ट्र नीति, कटुनीति, सामरिक विषय, सुरक्षा जस्ता परराष्ट्र मामिलासँग सम्बन्धित विषयहरुमा अध्ययन/अनुसन्धान गर्ने संस्थाहरु स्थापना गराउन पहल गर्ने र स्थापित राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग सम्पर्क र सम्बन्ध कायम गरी पारस्परिक सहयोगको आदानप्रदान गर्ने ।

शिष्टाचार महापालको महाशाखा

देशको शिष्टाचारसम्बन्धी कार्य सञ्चालन तथा नेपालबाट र नेपालमा हुने औपचारिक सरकारी भ्रमणहरुको सञ्चालन, कूटनैतिक आचारसंहिता र विदेशी राजदूतहरुको ओहोदाको प्रमाणपत्र पेशसम्बन्धी व्यवस्थालगायत अन्य कुटनैतिक शिष्टाचार र आतिथ्यतासम्बन्धी काम गर्न यो महाशाखाको स्थापना भएको हो। यस महाशाखाको नेतृत्व नेपाल परराष्ट्र सेवाको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको सहसचिवले शिष्टाचार महापालको रुपमा गर्दछ ।

महाशाखाका कामहरु

- १) नेपालबाट विदेशमा तथा अन्य कुनै मित्रराष्ट्रबाट नेपालमा हुने राजकीय, औपचारिक तथा अन्य भ्रमणहरूको सम्पूर्ण व्यवस्थापन गर्ने।
- २) नेपालबाट विभिन्न मित्रराष्ट्रहरूमा नियुक्त भई जाने राजदूतहरूको ओहदाको प्रमाणपत्रसम्बन्धी कार्य (ओहदाको प्रमाणपत्र तयार गर्ने, पेश गर्ने आदि) गर्ने कार्य ।
- ३) नेपालका लागि नियुक्त भै आउने तथा नेपालकालागि सह-प्रमाणीकरण भएका विदेशी राष्ट्रहरूका राजदूतहरूले पेश गर्ने ओहदाको प्रमाणपत्रसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- ४) राष्ट्रप्रमुख, सरकार प्रमुख एवं मन्त्रीस्तरीय विभिन्न प्रकारका सन्देशहरूसम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्ने ।
- ५) नेपालमा रहेका विदेशी कुटनैतिक नियोगहरू, अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूको अद्यावधिक विवरण राख्ने, विवरण संलग्न गरी हरेक वर्ष कुटनैतिक सूची १९५३/५४/५५/५६/५७/५८/५९/६० प्रकाशन गर्ने ।

राहदानी विभाग

राहदानी वितरणसम्बन्धी कामलाई चुस्त, छरितो र व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले वि.सं. २०६६ सालमा केन्द्रीय राहदानी कार्यालयको रूपमा स्थापना भई नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद्) को मिति २०६८ सालको निर्णयले राहदानी विभागको स्थापना भएको हो ।

यस विभागका कामहरू

- क० विदेश यात्राको आधिकारिक कागजात (अफिसियल डकुमेन्ट) को रूपमा रहेको राहदानीलाई अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन १९५३/५४/५५/५६/५७/५८/५९/६० ले व्यवस्था गरेको मापदण्डअनुसार बनाउने ।
- ख० यन्त्रवाचक (मेशिन रिडेबल) राहदानी जारी गर्ने कार्यको केन्द्रीय कार्यालयको रूपमा रही देशभित्र सबै जिल्लाहरू र विदेशमा बसोबास गर्ने नेपालीहरूका लागि नेपाली राजदूतावास तथा नियोगहरूसंग गर्नुपर्ने सम्पर्क र समन्वयलाई प्रभावकारी बनाई स्वदेश र विदेशमा रहेका नेपालीहरूलाई सहज सेवा प्रदान गर्ने ।
- ग० हालको यन्त्रवाचक (मेशिन रिडेबल) राहदानीलाई अझ गुणस्तरीय र अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा स्तरीय मानिने राहदानीको समकक्षमा पुऱ्याउन थप प्रयत्नहरू गर्ने ।
- घ० मेशिन रिडेबल राहदानी जारी हुनु पूर्व जारी भएका हस्तलिखित राहदानीहरूलाई यथाशीघ्र यन्त्रवाचक (मेशिन रिडेबल) राहदानीले विस्थापित गर्ने।
- ङ० गृह मन्त्रालयसँग समन्वय गरी जारी भैसकेका राहदानीहरूको गैरकानुनी प्रयोग र सुरक्षा खतरा सम्बन्धी कार्यको निगरानी एवं नियन्त्रण गर्ने।

कन्सुलर सेवा विभाग

कन्सुलरसम्बन्धी काम कारवाहीलाई चुस्त, दुरुस्त र व्यवस्थित बनाउने एवं भिसा, कूटनीतिक उन्मुक्ति र प्रमाणीकरणलगायतका कन्सुलर सेवालाई सरल, सहज र सुलभ बनाउने उद्देश्यले नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद्) को मिति २०७०।०१।२६ को निर्णयले कन्सुलर सेवा विभागको स्थापना भएको हो ।

यस विभागका कामहरू

- १) कूटनीतिक सुविधा तथा उन्मुक्ति प्राप्त विदेशी कूटनीतिक नियोगहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थालाई भन्सार तथा प्रवेशाज्ञा सुविधासम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गर्ने ।
- २) विदेशमा रहेका नेपाली तथा नेपालमा रहेका विदेशी नागरिकहरूको हकहितको सुरक्षा तथा कन्सुलर मामिलासम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- ३) नेपालबाट सरकारी कामको सिलसिलामा विदेश जाने नेपालीलाई आवश्यक भिसा उपलब्ध गराउन सम्बन्धित देशको कुटनैतिक नियोगसंग गरिने पत्राचारसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- ४) नेपालमा रहेका विदेशीहरूलाई जारी गरिने कूटनीतिक र अफिसियल भिसासम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- ५) कूटनीतिक सुविधा तथा उन्मुक्ति प्राप्त विदेशी कूटनीतिक नियोगहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थालाई भन्सार तथा प्रवेशाज्ञा सुविधासम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गर्ने ।
- ६) कन्सुलर प्रमाणीकरण १३३५लकगबिच बतभक्तबतष्यल० सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्ने ।
- ७) विदेशमा नेपाली नागरिकहरूले पेश गर्ने नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएका विभिन्न कागजातहरूको आधिकारिकता पुष्टि गर्ने कार्य विदेशमा गएका नेपालीहरूको सम्बन्धमा उपलब्ध गराउनुपर्ने कानूनी परामर्शसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- ८) वैदेशिक रोजगारीमा गएका नेपाली नागरिकहरूको कल्याण र क्षतिपूर्तिसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।

अतिथि सत्कार विभाग

विदेशबाट नेपाल भ्रमणमा आउनुहुने उच्चस्तरीय तथा अतिविशिष्ट पाहुनाहरूको लागि आतिथ्यता प्रदान गर्नुका साथै समारोह तथा सवारी व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउन अतिथि सत्कार विभागको स्थापना भएको हो ।

यस विभागका कामहरू

- १) नेपाल आउने अतिविशिष्ट । गर्ने व्यवस्थापन साधनको सवारी निम्ति पाहुनाहरूको विशिष्ट/
- २) नेपाल भ्रमणमा आउने अति विशिष्टरविशिष्ट पाहुनाहरूको लागि दिवाभोज, रात्रिभोज तथा जलपान समारोहको व्यवस्था गर्ने ।
- ३) नेपाल सरकारको निमन्त्रणामा विदेशी विशिष्ट व्यक्तिहरू नेपाल आउनु हुँदा र स्वदेश फर्कनु हुँदा विमानस्थलको विशिष्ट कक्षहरूमा जलपानको व्यवस्था गर्ने ।
- ४) बिदेश भ्रमणमा जानुहुने अतिविशिष्ट तथा बिशिष्ट पदाधिकारीहरूको प्रस्थान तथा आगमनमा जलपानको व्यवस्था गर्ने ।
- ५) मन्त्रिपरिषद्को बैठकमा जलपान तथा चियापानको व्यवस्था गर्ने ।
- ६) नेपाल सरकारले आयोजना गर्ने विशेष समारोहमा जलपानरचियापानको व्यवस्था गर्ने ।

सम्पर्क कार्यालय वीरगञ्ज

वीरगञ्जमा अवस्थित भारतीय महावाणिज्यदूतावाससँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने, भारतीय सीमावर्ती प्रशासनसँगको समन्वयमा नेपालको आर्थिक र सामाजिक विकासमा दुई देशबीच हुन सक्ने सहयोग विस्तार एवं आफ्नो क्षेत्राधिकारअन्तर्गत रही कूटनीतिक अनुगमन गर्ने र सोको प्रतिवेदन मन्त्रालयलाई दिने जिम्मेवारी प्रदान गरी नेपाल सरकारले वि.सं.२०६१ सालमा वीरगञ्जमा सम्पर्क कार्यालय स्थापना गरेको हो ।

परराष्ट्र मामिला अध्ययन प्रतिष्ठान

नेपालको परराष्ट्र नीति, परराष्ट्र सम्बन्ध र कूटनीतिका बारेमा मन्त्रालयलाई सुभावा र सल्लाह दिने, समसामयिक विषयमा सेमिनार, तालिम र प्रशिक्षण आदि संचालन गर्ने, अध्ययन अनुसन्धान गर्ने एवं परराष्ट्र सम्बन्ध र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध विषयक प्रकाशनहरू गर्ने उद्देश्यले विकास समिति ऐन, २०१३ बमोजिम नेपाल सरकारले सन् १९९३ मा परराष्ट्र मामिला अध्ययन प्रतिष्ठान १६कतप्लगतभ याँयचभप्लल बावप्लक० को स्थापना गरेको हो । यस प्रतिष्ठानले नेपालको परराष्ट्र नीति र तत्सम्बन्धी विषयलाई प्राज्ञिक छलफल र विश्लेषण गर्न र नेपाल सरकार र परराष्ट्र मन्त्रालयलाई यस सम्बन्धमा पृष्ठपोषण गर्ने काममा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ ।

विदेशी मित्रराष्ट्रहरूमा रहेका नेपाली कूटनीतिक नियोगहरूः

हाल विभिन्न मित्रराष्ट्रहरूमा नेपालका २९ वटा राजदूतावास, संयुक्तराज्य अमेरिकाको न्यूयोर्क र स्वीट्जरल्याण्डको जेनेभामा गरी दुई स्थायी नियोग र भारतको कोलकाता, चीनको हङकङ र ल्हासा एवं साउदी अरेबियाको जेद्दामा गरी ४ वटा महावाणिज्यदूतावास रहेका छन् ।

विदेशस्थित यी नेपाली कूटनीतिक नियोगहरूको कार्य प्रकृतिको विश्लेषण निम्नानुसार गरिन्छ :

- (१) दुई देशबीचको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक र व्यापारिक क्रियाकलापहरूका आधारमा कूटनीतिक सम्बन्धका कार्यहरू ।
- (२) क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय संगठनमा विश्वशान्ति, आपसी सहयोग, समझदारी र सद्भावनाबाट नेपालको हित र विकास सम्बन्धी कार्यहरू ।
- (३) नेपालको सर्वाङ्गीण विकासमा सहयोग पुऱ्याउने विकास कूटनीति (आर्थिक र सांस्कृतिक) सम्बन्धी विभिन्न कार्यहरू ।
- (४) नेपालीहरूलाई प्रदान गर्नुपर्ने सार्वजनिक सेवागायत कन्सुलर सेवासम्बन्धी कार्यहरू ।
- (५) गैरआवासीय नेपालीहरूले मुलुकको आर्थिक र सामाजिक विकासमा गर्ने लगानी र योगदानका सम्भाव्य क्षेत्रहरूको पहिचान र प्रोत्साहन एवं उहाँहरूलाई नेपाल सरकारले दिएको सहूलियत, सुविधा र सेवासम्बन्धी कार्यहरू ।

उत्तर पूर्व एसियामा अवस्थित नेपाली दूतावासहरू

उत्तर पूर्व एसियामा रहेका नेपाली नियोगहरूको कार्यविवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

नेपाली राजदूतावास, टोकियो

१. जापानमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
२. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही जापानमा नेपालको र जापानमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९प्लतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
३. जापान सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
४. जापानमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकनरमूल्याङ्कन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
५. नेपाल र जापानबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र जापानबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।

6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई जापान सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नेपालको समग्र आर्थिक सामाजिक विकासका लागि नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा जापानबाट निरन्तर र उच्चस्तरको सहयोग प्राप्त गर्न पहल गर्ने ।
8. जापानी बजारमा प्रचुर **सम्भावना** रहेका नेपालको **प्रतिस्पर्धात्मक** क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु तथा सेवाका लागि बजार पहुँच अभिवृद्धि गर्न पहल गर्ने ।
9. जापानका लगानीकर्ताहरूलाई नेपालमा रहेका लगानीका अवसरहरूको प्रचारप्रसार गरी प्रत्यक्ष लगानी भित्र्याउन प्रयास गर्ने ।
10. जापानमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू (अयचभ भूमिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, **वैदेशिक** रोजगारी, **वैदेशिक** लगानी, **वैदेशिक** सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
11. जापानमा **बसोबास** गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समय समयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरूमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति **सामीप्यता** बढाउने र नेपालमा उनीहरूले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
12. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
13. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, सिओल

1. **गणतन्त्र** कोरिया र भियतनाम (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतबतप्यल० गर्ने ।
2. **अन्तर्राष्ट्रिय** कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका **सरकारसँग** नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकता अनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको **अवलोकनमूल्याङ्कन/** ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचयतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, **सांस्कृतिक सामाजिक** , एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूको रोजगार बजारको **सम्बन्धमा** विस्तृत सूचना संकलन गरी वैदेशिक रोजगारीलाई मर्यादित, सुरक्षित र समस्यारहित **बनाउन** नेपालका सरोकारवाला निकायहरूसंगको समन्वयमा जनचेतना अभिवृद्धिको लागि आवश्यक पहल गर्ने।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रमा वैदेशिक रोजगारीमा आएका नेपालीहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका **प्रमुख तत्वहरू**)अयचभ भूमिभलतक((पर्यटन, **अन्तर्राष्ट्रिय** व्यापार, **वैदेशिक** रोजगारी, **वैदेशिक** लगानी, **वैदेशिक** सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने, नेपालको विकास **प्रक्रियामा** सहयोग गर्दै आएको प्यचभवल क्षलतभचलवतप्यलर्वा ऋय(यउभचवतप्यल नभलअथ ९पुङ्क० र यस्तै अन्य निकायहरूबाट नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा थप सहयोग प्राप्त गर्न प्रयत्न गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू **गर्ने** ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशन बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास बेइजिङ्ग ,

1. नेपाली कूटनैतिक नियोग रहेको मित्रराष्ट्र र सो कूटनैतिक नियोग सह-प्रमाणीकरण भएका अन्य मित्रराष्ट्रहरूमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. **अन्तर्राष्ट्रिय** कानूनको परिधिभित्र रही नेपाली कूटनैतिक नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नेपाली कूटनैतिक नियोग रहेको र सो नियोग सह-प्रमाणीकरण भएका मुलुकका सरकारहरूसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नेपाली कूटनैतिक नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको **अवलोकनमूल्याङ्कन/**)यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत(सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. चीनको आर्थिक तथा सामाजिक विकास प्रक्रियाको बारेमा जानकारी लिने र त्यसको आफ्नो मुलुकमा सान्दर्भिकताबारे अध्ययन गर्ने र तद्अनुरूप नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने ।
6. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका देशहरूबीच मैत्रीपूर्ण **सम्बन्ध** अभिवृद्धि गर्ने तथा आर्थिक, सांस्कृतिक , **सामाजिक** एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
7. नेपाल र चीनबीच गठन भएका विभिन्न द्विपक्षीय संयन्त्रहरू ९चर्षवतभचर्षा :भअजबलप्यक० **सम्बन्धी** कार्य गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रका मुलुकहरूमा नेपालको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु तथा सेवाका लागि बजारको खोजी र विस्तार गर्न सम्पादन गर्नुपर्ने प्रचारात्मक र प्रबृद्धनात्मक कार्यहरू **सम्पादन** गर्ने ।
9. चीनका विभिन्न सहरहरूमा रहेका नेपाली महावाणिज्यदूतावासहरूको काममा समन्वय गरी ती नियोगहरूलाई परिचालन गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली महावाणिज्यदूतावास, हङकङ

1. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही जनवादी गणतन्त्र चीनको हङकङ विशेष प्रशासकीय क्षेत्र र मकाओ विशेष प्रशासकीय क्षेत्रमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. **अन्तर्राष्ट्रिय** कानूनको परिधिभित्र रही हङकङ तथा मकाओमा नेपालको र त्यहात्र बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नेपाल र एवम् हङकङ तथा मकाओ विशेष प्रशासकीय क्षेत्रहरूबीच मैत्रीपूर्ण **सम्बन्ध** अभिवृद्धि गर्ने तथा व्यापारिक, आर्थिक, सांस्कृतिक ,**सामाजिक** एवम् वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
4. हङकङ तथा मकाओ विशेष प्रशासकीय क्षेत्रहरूका व्यापारिक, आर्थिक, सांस्कृतिक ,**सामाजिक** एवम् वैज्ञानिक क्षेत्रमा भए गरेका प्रगतिका सम्बन्धमा अध्ययन/अनुगमन गरी **महावाणिज्यदूतावास** **अवलोकन/मूल्याङ्कन**)यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत(सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. हङकङ तथा मकाओ विशेष प्रशासकीय क्षेत्रहरूमा रहेको **कन्सुलर समुदाय**)ऋयलकगविच ऋयचउक(मा नेपालको हितप्रबृद्धनका लागि सकारात्मक भूमिका खेल्न आवश्यक पहल गर्ने ।
6. नेपाल सरकारको आर्थिक कूटनीति**सम्बन्धी** योजना, नीति र कार्यक्रमबमोजिम यसलाई परराष्ट्र नीतिको अभिन्न अंगको रूपमा स्थापित गरी नेपाल सरकारको वृहत्तर आर्थिक-सामाजिक उद्देश्य (**दिगो** आर्थिक विकास र गरिवी निवारण) हासिल गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउन आर्थिक कूटनीति**सम्बन्धी** गतिविधिहरू योजनाबद्धरूपमा सञ्चालन गर्ने ।
7. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिम अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली महावाणिज्यदूतावास, ल्हासा

1. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभिन्न रही जनवादी गणतन्त्र चीनको तिब्बत स्वशासित क्षेत्रमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभिन्न रही तिब्बतमा नेपालको र त्यहाज बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९प्लतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नेपाल र तिब्बतबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा व्यापारिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवम् वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
4. तिब्बतका व्यापारिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवम् वैज्ञानिक क्षेत्रमा भए गरेका प्रगतिका सम्बन्धमा अध्ययन / अनुगमन गरी महावाणिज्यदूतावासको अवलोकन/मूल्याङ्कन ९यदकभचखवतप्यलरवककभककभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।
5. नेपाल सरकारको आर्थिक कूटनीतिसम्बन्धी योजना, नीति र कार्यक्रमबमोजिम यसलाई परराष्ट्र नीतिको अभिन्न अंगको रूपमा स्थापित गरी नेपाल सरकारको वृहत्तर आर्थिक-सामाजिक उद्देश्य (दिगो आर्थिक विकास र गरिबी निवारण) हासिल गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउन आर्थिक कूटनीतिसम्बन्धी गतिविधिहरू योजनाबद्ध रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
6. तिब्बतमा जेल परेका नेपालीहरूको तिब्बतको ल्हासा स्थित जेलमा विभिन्न अभियोगमा सजाय पाई बसेका नेपालीहरूको बारेमा सम्बन्धित चिनीया पक्षबाट जानकारी लिने, समय समयमा भेटघाट गर्ने/ परिवारका सदस्यहरूकोलागि भेटघाटको व्यवस्था मिलाउने तथा उनीहरूको उद्धार गर्ने सिलसिलामा सम्बन्धित निकायमा लेखापढी गर्ने, निजहरूलाई नेपाल फिर्ता गर्नु पर्ने भएमा यात्रा अनुमतिपत्र लगायतका आवश्यक कागजातहरू जारी गर्ने ।
7. प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू: तिब्बतमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू (अयचभ भक्तिभलतक पर्यटन, व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी तथा सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन, नेपालले समयसमयमा उठाउने समसामयिक अन्तर्राष्ट्रिय मुद्दाहरू शीम्रक चणजतक बलम प्लतभचभकतक, नयदवा ध्वकप्लन, वचपभत व्अभकक यच शीम्रक एचयमगतक आदि) मा नेपालको धारणा प्रचारप्रसार गर्ने ।
8. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिम अन्य कार्यहरू गर्ने ।

दक्षिण एसियामा अवस्थित नेपाली दूतावासहरू

नेपाली महावाणिज्यदूतावास, कोलकाता

1. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभिन्न रही पश्चिम बंगाल नेपालको र त्यहाज बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९प्लतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
2. नेपाल र पश्चिम बंगालबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा व्यापारिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवम् वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
3. भारतको पश्चिम बंगाल राज्यका औद्योगिक, व्यापारिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवम् वैज्ञानिक क्षेत्रमा भए गरेका प्रगतिका सम्बन्धमा अध्ययन/अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्याङ्कन)यदकभचखवतप्यलरवककभककभलत(सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचभकभलतप्यल० गर्ने ।
4. प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू: भारतको पश्चिम बंगाल राज्यमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू(अयचभ भक्तिभलतक(पर्यटन, व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी तथा सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन, नेपालले समयसमयमा उठाउने

- समसामयिक अन्तर्राष्ट्रिय मुद्दाहरू (ग्रीष्मक चणजतक बलम प्लतभचभक्तक, नयदवा ध्वचप्लन, वचपभत व्यभक्तक यच ग्रीष्मक एचयमगतक आदि) मा नेपालको धारणा प्रचारप्रसार गर्ने ।
5. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिम अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , नयाँ दिल्ली

1. गणतन्त्र भारत र भुटान (नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभक्तभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. **अन्तर्राष्ट्रिय** कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभक्तक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसँग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको **अवलोकन/मूल्याङ्कन** (यदकभचखवतप्यलरबकभक्तकभलत(सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, **सामाजिक** एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. बहुआयामिक नेपाल र भारत **सम्बन्धका** विविध विषयहरूमा गठन भएका द्विपक्षीय संयन्त्रहरू ९चर्षवतभचर्वा :भअजबलष्कक० **सम्बन्धी** कार्य गर्ने ।
7. नेपाल-भारत व्यापारलाई दुबै देशको हित अनुकूल बनाउन नेपालका **प्रतिष्पर्धात्मक** क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु तथा सेवाका लागि भारतीय बजारमा सहज **पहुँच अभिवृद्धि** गर्न पहल गर्ने ।
8. नेपाल र भारतबीच द्विपक्षीय व्यापार तथा पारवहनका विषयमा सम्पन्न सन्धि सम्भौता कार्यान्वयन र सोको अनुगमनमा नेपाल सरकारलाई आवश्यक सहयोग गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा **बसोबास** गरिरहेका नेपाली नागरिकहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरू खासगरी भारतमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका **प्रमुख तत्वहरू** (अयचभ भक्तिभलतक((पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने । भारतीय पर्यटक तथा लगानीकर्ताहरूलाई लक्षित गरी नेपालमा रहेको पर्यटकीय वातावरण तथा लगानीका अवसरहरूको जानकारी उपलब्ध गराउन प्रचारात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
11. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका उच्चपदस्थ अधिकारीहरूको द्विपक्षीय भ्रमण आदानप्रदान र कूटनैतिक सम्बन्ध विकास र विस्तारसम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने । खासगरी नेपाल र भारतबीच निरन्तर र उच्चस्तरका भ्रमणहरू आदानप्रदानका लागि पहल गरी पारस्परिक सम्बन्धलाई थप प्रगाढ बनाउन प्रयास गर्ने ।
12. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू ।
13. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , कोलम्बो

1. श्रीलङ्का र माल्दिभ्स (नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभक्तभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभक्तक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसँग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकता अनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।

4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकनरमूल्यांकन (यदकभचखवतप्यलरवककभककभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्लन० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा रहेका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय संघसंस्था एवं शैक्षिक संस्थाहरूसत्रग समन्वय गरी नेपाली कर्मचारीहरूलाई तालिम र विद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि छात्रवृत्तिको अवसर उपलब्ध गराउन पहल गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू (ऋयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
8. गैरआवासीय नेपालीहरूको पूजजी, सीप, अनुभव आदिलाई नेपालको समग्र विकासका लागि परिचालन गर्न आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने ।
9. गैरआवासीय नेपाली तथा नेपालसत्रग सामीप्यता भएका र नेपालप्रति चासो राख्ने नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकका जनताको सद्भावलाई नेपालको हित प्रवर्द्धनका लागि उपयोग गर्न आवश्यक पहल गर्ने ।
10. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच विभिन्न विषयहरूमा गठन भएका द्विपक्षीय संयन्त्रहरू ९घषवतभचवर्वा :भअजवलष्कक० सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
12. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , ढाका

1. बंगलादेशमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही बंगलादेशमा नेपालको र नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. बंगलादेश सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. बंगलादेशमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन (यदकभचखवतप्यलरवककभककभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्लन० गर्ने ।
5. नेपाल र बंगलादेशबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र बंगलादेशबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई बंगलादेश सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. बंगलादेशमा नेपालको प्रतिष्पर्धात्मक क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु (विशेषगरी फलफूल, तरकारी र जुट) तथा सेवाका लागि बजारको खोजी र विस्तार गर्न सम्पादन गर्नुपर्ने प्रचारात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने ।
8. बंगलादेशमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू (अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , इस्लामावाद

1. अफगानिस्तान, इराक, इरान, टर्की र पाकिस्तान (नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकता अनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकनरमूल्यांकन (यदकभचखवतप्यलरवककभककभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्लन० गर्ने ।

5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु (अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तरराष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
8. गैरआवासीय नेपालीहरुको पूजजी, सीप, अनुभव आदिलाई नेपालको समग्र विकासका लागि परिचालन गर्न आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने ।
9. गैरआवासीय नेपाली तथा नेपालसत्रग सामीप्यता भएका र नेपालप्रति चासो राख्ने नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकका जनताको सद्भावलाई नेपालको हित प्रवर्द्धनका लागि उपयोग गर्न आवश्यक पहल गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
11. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

दक्षिण पूर्व एसियामा अवस्थित नेपाली राजदूतावासहरु

नेपाली राजदूतावास, क्यानबेरा

1. अष्ट्रेलिया, न्यूजिल्याण्ड र फिजी (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरीआएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकनरमूल्यांकन (यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचयतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नेपालको आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार विकास (स्वास्थ्य, शिक्षा, दूरसञ्चार, ऊर्जा तथा जलविद्युत्, हवाई उड्डयन, वन क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापन आदि) का क्षेत्रमा अष्ट्रेलियाबाट निरन्तर र उच्चस्तरको सहयोग प्राप्त गर्न पहल गर्ने ।
8. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका उच्चपदस्थ अधिकारीहरुको द्विपक्षीय भ्रमण आदानप्रदान र कूटनैतिक सम्बन्ध विस्तारसम्बन्धी आवश्यक कार्यहरु गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, क्वालालम्पुर

1. मलेसिया, फिलिपिन्स र इन्डोनेसिया (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक एचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचयतप्यल० गर्ने ।
5. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरु वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
6. नेपाली श्रमिकहरुको हितरक्षाका लागि नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रमसम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरु कार्यान्वयन गर्नेगराउने ।

8. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरूका उच्चपदस्थ अधिकारीहरूको द्विपक्षीय भ्रमण आदानप्रदान र कूटनैतिक सम्बन्ध विस्तारसम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

मध्य एसिया, पश्चिम एसिया तथा अफ्रिकामा अवस्थित नेपाली राजदूतावासहरू

नेपाली राजदूतावास, अबुधाबी

1. संयुक्त अरब इमिरेट्समा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
8. नेपाली श्रमिकहरूको हितरक्षाका लागि नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रम सम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूको रोजगार बजारको सम्बन्धमा विस्तृत सूचना संकलन गरी वैदेशिक रोजगारीलाई मर्यादित, सुरक्षित र समस्यारहित बनाउन नेपालका सरोकारवाला निकायहरूसत्रगको समन्वयमा जनचेतना अभिवृद्धिको लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रमा वैदेशिक रोजगारीमा आएका नेपालीहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
12. नियोगको कार्यक्षेत्रका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
13. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
14. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, दोहा

1. कतारमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. कतार सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. कतारमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र कतारबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र कतारबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।

6. कतारमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
7. नेपाली श्रमिकहरूको हितरक्षाका लागि कतारसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रम सम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
8. कतारमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
9. कतारको रोजगार बजारको सम्बन्धमा विस्तृत सूचना संकलन गरी वैदेशिक रोजगारीलाई मर्यादित, सुरक्षित र समस्यारहित बनाउन नेपालका सरोकारवाला निकायहरूसत्रगको समन्वयमा जनचेतना अभिवृद्धिको लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
10. कतारमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भूमिभलतक० पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदिको प्रवर्द्धन गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
12. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , कुवेतसिटी

1. कुवेतमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही कुवेतमा नेपालको र नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. कुवेत सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. कुवेतमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउयचतप्यलन० गर्ने ।
5. नेपाल र कुवेतबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र कुवेतबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई कुवेत सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. कुवेतमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
8. नेपाली श्रमिकहरूको हित रक्षाका लागि कुवेतसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रम सम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
9. कुवेतमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
10. कुवेतमा वैदेशिक रोजगारीमा आएका नेपालीहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
11. कुवेतमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख क्षेत्र ९अयचभ भूमिभलतक० पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदिको प्रवर्द्धन गर्ने, नेपालको विकास प्रक्रियामा सहयोग गर्दै आएको कुवेत फण्ड र यस्तै अन्य निकायहरूबाट नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा थप सहयोग प्राप्त गर्न प्रयत्न गर्ने ।
12. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
13. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , रियाद

1. साउदी अरेबिया, जोर्डन, यमन र सुडान (नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउयचतप्यलन० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।

6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
8. नेपाली श्रमिकहरूको हितरक्षाका लागि नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रम सम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भूमिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धनात्मक गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरूमा आवश्यकता अनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरूले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
12. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
13. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, तेल अबिब

1. इजरायल र साइप्रस (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतबतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखबतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्य क्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
8. नेपाली श्रमिकहरूको हितरक्षाका लागि नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रमसम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रमा वैदेशिक रोजगारीमा आएका नेपालीहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भूमिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
12. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरूमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरूले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
13. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
14. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, कायरो

1. इजिप्ट, अल्जेरिया, इथियोपिया, लेबनान, लिबिया, मोरक्को, नाइजेरिया, सिरिया र ट्युनिसियामा (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतबतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचभतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको प्रतिष्पर्धात्मक क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु तथा सेवाका लागि बजारको खोजी र विस्तार गर्ने तथा त्यस्ता वस्तु तथा सेवाको बजार पहुँच अभिवृद्धि गर्न पहल गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, प्रिटोरिया

1. दक्षिण अफ्रिका, बोत्स्वाना, केन्या, लेसोथो, मौरिसस, तान्जानिया, जाम्बिया र जिम्बावे (नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतबतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचभतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको प्रतिष्पर्धात्मक क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु तथा सेवाका लागि बजारको खोजी र विस्तार गर्ने तथा त्यस्ता वस्तु तथा सेवाको बजार पहुँच अभिवृद्धि गर्न पहल गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरूमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरूले पुन्याउन सक्ने आर्थिक-सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।

१०. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।

११. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, मनामा

- 1= मनामामा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
- 2= अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
- 3= बहराइत अधिराज्यको सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
- 4= बहराइत अधिराज्यमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबककभककभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
- 5= नेपाल र बहराइतबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र बहराइतबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
- 6= नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
- 7= बहराइत अधिराज्यमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयाँ बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
- 8= नेपाली श्रमिकको हित रक्षाका लागि बहराइत सरकारसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रम सम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
- 9= बहराइतमा बसोबास गरिरहेका नेपाली नागरिकहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
- 10= नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतको मुलुकमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
- 11= नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।
- 12= नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, मस्कट

- 1= ओमानमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
- 2= अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
- 3= ओमान सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
- 4= ओमानमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबककभककभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
- 5= नेपाल र ओमानबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ओमानबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
- 6= नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रको सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
- 7= नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयाँ बजार पहिल्याइ पहल गर्ने ।
- 8= नेपाली श्रमिकको हितरक्षाका लागि ओमान सरकारसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रमसम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
- 9= ओमानमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
- 10= ओमानमा बसोबास गरिरहेका नेपाली नागरिकहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
- 11= ओमानमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
- 12= नेपाल र ओमानका उच्चपदस्थ अधिकारीहरूको द्विपक्षीय भ्रमण आदानप्रदान र कूटनैतिक सम्बन्ध विस्तारसम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

१३. ओमानमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरूमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरूले पुऱ्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।

१४. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।

१५. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

नेपाली महावाणिज्यदूतावास, जेद्दा

1. साउदी अरेबियाको मक्का क्षेत्रमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका सहरहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यलन० गर्ने ।
4. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतको क्षेत्रबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र त्यस क्षेत्रबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
5. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रको प्रान्तीय सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
6. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतको प्रान्तमा नेपाली श्रमशक्तिका लागि रोजगारीको गुणात्मक तथा संख्यात्मक अवसरहरू वृद्धि गर्न प्रयत्न गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको नयात्र बजार पहिल्याउन पहल गर्ने ।
7. नेपाली श्रमिकहरूको हितरक्षाका लागि नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतको प्रान्तसत्रग आवश्यकताअनुसार श्रमसम्झौता गर्न पहल गर्ने र सम्पन्न सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतको प्रान्तमा कार्यरत नेपाली श्रमिकहरूले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रमा वैदेशिक रोजगारीमा आएका नेपालीहरूलाई परिआउने विभिन्न पीरमर्काहरू समाधान गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत परिआउने अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू ।
12. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

युरोप तथा अमेरिकामा अवस्थित नेपाली राजदूतावासहरू

नेपाली राजदूतावास, बर्लिन

1. जर्मनी, अष्ट्रिया, चेक रिपब्लिक, हंगेरी, पोल्याण्ड, स्लोभेनिया र होली सी (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरू) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार बार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यलन० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यलन० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरूबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूबाट नेपालको आर्थिक र सामाजिक विकासका लागि निरन्तर र उच्चस्तरको विकास सहयोग प्राप्त गर्न पहल गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।

१. नेपालको विकास प्रक्रियामा सहयोग गर्दै आएका नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकका न्दश, भ्र र यस्तै अन्य निकायहरुबाट नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा थप सहयोग प्राप्त गर्न प्रयत्न गर्ने । साथै, सहयोग आदानप्रदान सम्बन्धमा सम्पन्न द्विपक्षीय सम्झौताहरुको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने ।
१०. गैरआवासीय नेपालीहरुको पूजजी, सीप, अनुभव आदिलाई नेपालको समग्र विकासका लागि परिचालन गर्न आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने ।
११. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
१२. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, कोपनहेगन

१. डेनमार्क, फिनल्याण्ड र स्वीडेन (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
२. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
३. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसजग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
४. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचयतप्यल० गर्ने ।
५. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
६. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
७. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
८. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
९. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशन बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, लण्डन

१. संयुक्त अधिराज्य, आयरल्याण्ड माल्टा र आइसल्याण्ड (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
२. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरुको हितको संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
३. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसजग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
४. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचयतप्यल० गर्ने ।
५. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
६. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
७. बेलायती सेनामा कार्यरत र सेवानिवृत्त नेपाली नागरिकहरुको कल्याण अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने ।
८. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
९. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक□ सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
१०. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
११. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , मस्को

1. रसियन फेडेरसन, युक्रेन, बेलारुस, बुल्गेरिया र रोमानिया (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबाट नेपालको आर्थिक र सामाजिक विकासका लागि निरन्तर र उच्चस्तरको विकास सहयोग प्राप्त गर्न पहल गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा कार्यरत नेपाली जनशक्तिले आर्जन गरेको विप्रेषण रकम शीघ्र र सुरक्षित तवरले नेपाल पठाउने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
12. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनवमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास , ओटावा

1. क्यानडा र क्याबुवा (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरुको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नेपालको सामाजिक क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास (हवाई उड्डयन, ऊर्जा तथा जल विद्युत, भौगोलिक सर्वेक्षण, कृषि आदि) का क्षेत्रमा क्यानडाबाट निरन्तर र उच्चस्तरको सहयोग प्राप्त गर्न पहल गर्ने ।
8. अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिनिधित्व, सम्पर्क र समन्वय गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु (अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
11. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
12. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनवमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, पेरिस

1. फ्रान्स, ग्रीस, मोनाको, पोर्चुगल, र स्पेन (नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसजग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबककभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउयचतप्यलन० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास .डि इगटनवासि, सी.

1. संयुक्तराज्य अमेरिका, मेक्सिको, कोलम्बिया र कोष्टारिका (नियोगको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको हित संरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसजग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्भौता ९लभनयतष्वतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरबककभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउयचतप्यलन० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्य क्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको प्रतिष्पधात्मक क्षमता र तुलनात्मक लाभ भएका वस्तु तथा सेवाका लागि बजारको खोजी र विस्तार गर्न सम्पादन गर्नुपर्ने प्रचारात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
11. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, ब्रसेल्स

1. ब्रसेल्स, लक्जेम्बर्ग, नेदरल्याण्ड, युरोपियन युनियन, इएन्ऍड (नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुक तथा संघसंस्थाहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतबतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुका सरकार संघसंस्थाहरुसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका मुलुक तथा संघसंस्थाहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखबतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुक तथा संघसंस्थाहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सामाजिक सांस्कृतिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. भाचयउभवल गलप्यल र इएन्ऍड लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, अन्तरसरकारी संघ संस्थाहरुको नियमित बैठकहरुको अतिरिक्त उल्लिखित संघसंस्थाअन्तर्गत हुने विभिन्न बैठकहरुमा प्रतिनिधित्व, समन्वय र सम्पर्क गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक/सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
10. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
11. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नेपाली राजदूतावास, ब्रासिलिया

1. ब्राजिल, अर्जेन्टिना, चिली र पाराग्वे (नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरु) मा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतबतप्यल० गर्ने ।
2. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
3. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुका सरकारसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
4. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुमा विकसित घटनाक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखबतप्यलरबकभकभलत० सहित नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
5. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा नेपाल र ती मुलुकहरुबीच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
6. नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई नियोगको कार्यक्षेत्रका सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसमक्ष आवश्यकताअनुसार प्रस्तुत गर्ने, प्रचार गर्ने, व्याख्या गर्ने र परी आएको अवस्थामा प्रतिरक्षा गर्ने ।
7. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरु ९अयचभ भक्तिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
8. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका मुलुकहरुमा बसोबास गरिआएका नेपाली नागरिकहरुको सूची अद्यावधिक गर्ने तथा नियोगमा समयसमयमा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुमा आवश्यकताअनुसार सहभागी गराई नेपालप्रति सामीप्यता बढाउने र नेपालमा उनीहरुले पुन्याउन सक्ने आर्थिक र/सामाजिक योगदानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
9. नियोगको कार्यक्षेत्रान्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरु गर्ने ।
10. नेपाल सरकारबाट समयसमयमा जारी निर्देशनबमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

३. स्थायी नियोग, न्यूयोर्क सह-प्रमाणीकरण भएका मित्रराष्ट्रहरू (बोलिभिया, इक्वेडोर, पेरु, भेनेजुएला) तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय र क्षेत्रीय संघसंस्था/निकायहरूमा नेपालको प्रतिनिधित्व ९चभउचभकभलतवतप्यल० गर्ने ।
४. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको परिधिभित्र रही नियोगको कार्यक्षेत्रमा नेपालको र सो कार्यक्षेत्रमा बसोबास गरी आएका नेपाली नागरिकहरूको हितसंरक्षण ९क्षलतभचभकतक उचयतभअतप्यल० गर्ने ।
५. नेपाली कूटनैतिक नियोग सह-प्रमाणीकरण भएका निकायहरूसत्रग नेपाल सरकारको तर्फबाट आवश्यकताअनुसार वार्ता तथा सम्झौता ९लभनयतप्यल० गर्ने ।
६. नियोगको कार्यक्षेत्रमा रहेका विभिन्न क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूमा विकसित घटनाक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी नियोगको अवलोकन/मूल्यांकन ९यदकभचखवतप्यलरवकभकभलत० सहित परराष्ट्र मन्त्रालयमा प्रतिवेदन ९चभउचतप्यल० गर्ने ।
७. नेपाल र नियोगको कार्यक्षेत्रका निकायहरूबीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने तथा आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक एवं वैज्ञानिक सम्बन्ध विकास गर्ने ।
८. असंलग्न राष्ट्रहरूको न्यूयोर्कस्थित समन्वय समितिको ९ऋययचमप्लवतप्यलन चगचभवग या ल्यल(बंजलभम :यखभभलत० का बैठकहरूमा भाग लिने ।
९. एसियाली राष्ट्रहरूको समूह ९व्कष्वल न्ययगउ० र ७७ तथा चीन समूहको ९न्ययगउ या ठठ बलम ऋजप्लव ० बैठकमा भाग लिने ।
१०. अति कमविकसित मुलुकहरूको समन्वय समितिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यूरोमा ९र्नयदवा ऋययचमप्लवतप्यलन चगचभवग० रहेर तथा सो समूहको सदस्यका रूपमा अति कमविकसित मुलुकहरूका लागि सान्दर्भिक तथा समसामयिक विषयहरूमा क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चहरूमा एकीकृत दृष्टिकोण तयार पार्न सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्ने, महत्वपूर्ण विषयहरूमा साभेदार राष्ट्रहरूसत्रग वार्ता गर्ने ।
११. संयुक्त राष्ट्रसंघको प्रमुख तथा सहायक अर्हहरू एवं विशिष्टीकृत संस्थाहरूको प्रमुख नीति निर्धारण गर्ने संयन्त्रमा नेपालको सदस्यता प्राप्त गर्न प्रयास गर्ने । यसका लागि आवश्यक पने सहयोग तथा समर्थन जुटाउन पहल गर्ने
१२. भूपरिवेष्टित राष्ट्रहरूको समस्या र चासोलाई सम्बोधन गर्न यो समूहको समन्वय समिति ९ऋययचमप्लवतप्यलन चगचभवग या िवलमयिअपभम म्भखभयिउप्यलन ऋयगलतचषभक० को सदस्यका रूपमा वा समितिबाहिर रहेर सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्दै सामूहिक हितप्रवर्द्धनका लागि त्यस्ता मुलुकहरूसत्रगको सहकार्यलाई बढावा दिने ।
१३. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका निकायहरूमा नेपालको आर्थिक कूटनीतिका प्रमुख तत्वहरू ९अयचभ भभिभलतक० (पर्यटन, अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार, वैदेशिक रोजगारी, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग, प्रविधि हस्तान्तरण आदि) को प्रवर्द्धन गर्ने ।
१४. नियोगको कार्यक्षेत्रअन्तर्गतका अन्य निर्दिष्ट कार्यहरू गर्ने ।

निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

यस मन्त्रालयमा निर्णय गर्ने अधिकारीका रूपमा यस मन्त्रालयका सचिव रहेका छन् । कुनै पनि गहन बिषयमा छलफल गर्नु परेमा यस मन्त्रालयका सचिवले सम्बन्धित शाखासँग परामर्श गरी मात्र गर्ने गरिएको छ। निर्णय गर्दा आर्थिक कार्यसँग सम्बन्धित भएमा तथा कानूनी कुराहरूका बारेमा निर्णय गर्नुपरेमा अर्थिक प्रशासन शाखा तथा कानूनी परामर्श शाखाको रायसमेतको आधारमा निर्णय गर्ने गरिन्छ ।

सम्पादन भएको कामको विवरण:

क. उच्चस्तरीय भ्रमणको आदानप्रदान

१. सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री सुशिल कोइरालाको निमन्त्रणामा भारतका प्रधानमन्त्री माननीय श्री नरेन्द्र मोदीले गत दृण्ठज्ञश्रावण दृण्ठज्ञ (सम्म ज्ञढ-ज्ञढअगष्ट (द्व-घनेपालको औपचारिक दिने दृ । गर्नुभयो भ्रमण सोही क्रममा दुई देशका सरकारी वार्ताटोलीहरूका बीच नेपाल भारत-

समझदारीहरु विषयक क्षेत्रहरु विभिन्न लगायत सामाजिक ,आर्थिक ,सांस्कृतिक सम्बन्धमा परि विकास पन्चेश्वर पक्षले दुवै थिए। भएकायोजनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन थिए। गरेका सहमती कार्यान्वयनको आयोजना वर्षभित्र एक दिई रुप अन्तिम लाई (डिपिआर) नेपाल र दूरदर्शन तथा सहयोग नियन्त्रणमा तथा रोकथाम गलगाँड पक्षबीच दुवै बाहेक यस थियो भएको हस्ताक्षर पत्रमा समझदारी सम्बन्धी सहयोग बीच टेलिभिजन। भारतीय प्रधानमन्त्रीले व्यवस्थापिका संसदको सम्बोधनको क्रममा नेपाललाई १ अर्ब अमेरिकी डलरको ब्यात ऋचभमप्ल ीयबल को सहयोगको घोषणा गर्नुभएको थियो । साथै, उक्त भ्रमण अवधिमा नेपालको लगानी बोर्ड तथा भारतको न् न्यगउ बीच माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत परियोजनाको एचयवभमत म्भखभयिऊभलत, नेपाल-भारत उर्जा सहकार्यका लागि निकट भविष्यमा अरुण तेस्रो, माथिल्लो मर्स्याङ्गदी, तथा तामाकोशी जलविद्युत आयोजनाको म्ण गर्ने सहमति भएको । भारतीय प्रधानमन्त्रीको तहमा १७ वर्षको अन्तरालमा भएको उक्त भ्रमणले नेपाल भारत सम्बन्धलाई थप सुदृढ गर्नुका साथै द्विपक्षीय सहयोग र साझेदारी अझ विस्तार र गहन तुल्याउन मद्दत पु । छ याएको-

२. माननीय परराष्ट्र मन्त्री श्री महेन्द्रबहादुर पाण्डेज्यूको सन् २०१४ को अक्टोबरमा भएको जापानको औपचारिक भ्रमण सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको । भ्रमणको अवसरमा नेपाल र जापानको परराष्ट्र मन्त्रालयहरूबीच उपयुक्त स्तरमा वार्ताको संयन्त्र स्थापना गर्ने सहमति भएको । साथै, द्विपक्षीय सम्बन्ध विस्तार, अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका विषयमा परस्पर सहयोग एवं जापानबाट नेपालको आर्थिक तथा समाजिक क्षेत्रमा हुने सहयोग अभिवृद्धि गर्ने प्रतिवद्धतासमेत प्राप्त भएको थियो ।
३. स.रा.संघका म्फवचकभलत बावष्चक, एभवभभपभभउप्लन इउभचवतप्यलक तथा एयप्लिध्धर्वा बावष्चक विषयहरु हेर्ने उपमहासचिवहरुले यस अवधिमा नेपालको भ्रमण सम्पन्न भएको र ति भ्रमणको नेपालको उच्चस्तरीय राजनैतिक नेतृत्वले नेपाल र स.रा.संघबीच विद्यमान सम्बन्धको समीक्षा, भावी दिनमा यस सम्बन्धलाई थप मजवुध र कार्यमूलक वनाउने संभावनाको खोजी तथा स.रा.संघमा नेपालको सक्रिय योगदान र सहभागिता बढाउनुपर्ने विषयमा छलफल भएको ।
- ९। सम्माननीय राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री,परराष्ट्रमन्त्री तथा अन्य विशिष्ट पदाधिकारीहरुको विदेश भ्रमण एवम् विभिन्न मित्रराष्ट्र तथा अन्तर्राष्ट्रिय एवम् क्षेत्रीय संगठनका पदाधिकारीको विभिन्न मितिमा सम्पन्न नेपाल भ्रमणको व्यवस्थापन गरेको ।

ख० द्विपक्षीय सम्बन्ध प्रवर्द्धन

१. जनवादी गणतन्त्र चीन सरकारको निमन्त्रणामा सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री सुशील कोइरालाज्यूको नेतृत्वमा गएको नेपाली प्रतिनिधिमण्डलले ५ देखि ६ जुन २०१४ सम्म चीनको भ्रमण गरी युनान प्रान्तको कुन्मिङ शहरमा आयोजना गरिएको द्दम् ऋजप्लव(

व्यगतज ब्कष्व भ्हुउय मा सहभागिता जनाएको । उक्त भ्हुउय मा नेपाल त्जभ्भ राष्ट्रका रुपमा रहेको हुँदा नेपालको निर्यात प्रवरद्धन गर्न राम्रो अवसर प्राप्त भएको ।

- सत्र वर्षको अन्तराल पछि नेपाल र भारतका परराष्ट्र मन्त्रीहरूले नेतृत्व गर्ने द्विपक्षीय संयन्त्र नेपाल बै तेस्रो आयोगको संयुक्त भारत२५ देखि २७ जुलाई २०१४ काठमाडौंमा सम्पन्न भयो । यस बैठकले नेपाल भारत सम्बन्धका विविध पक्षमा भएका विकासक्रमहरूको पुनरवलोकन गर्नुका साथै राजनीतिक, आर्थिक, विकास, सीमा व्यवस्थापन, जलस्रोत, व्यापार वाणिज्य आदिजस्ता महत्वपूर्ण विषयहरूमा भविष्यमा द्विपक्षीय सम्बन्धलाई के कसरी अगाडी बढाउने भन्ने बारेमा दिशानिर्देश गर्‍यो । सन् १९५० को सन्धिको पुनरावलोकन गर्ने, सीमासम्न्धी समस्या हल गर्ने जस्ता लामो समयदेखि थाती रहेका मुद्दा एवं विविध कारणले कार्यान्वयनमा आउन नसकेका विषयहरूलाई यथाशीघ्र अगाडि बढाउने सहमति भयो।

ग) . अन्तर्राष्ट्रिय सभा सम्मेलनमा सहभागिता

- सेप्टेम्बर २०१४ मा न्यूयोर्कमा आयोजित स.रा.संघको ६९औं महासभाको जन्ज(भिखर्भा क्कभलत मा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट भएको सम्बोधन तथा सो अवसरमा स.प्रधानमन्त्री तथा मा. परराष्ट्र मन्त्रीज्यू सहभागी हुनु भएका ऋषिबतभ क्कप्त(दण्ड, र्क एभवअभपभउप्लन क्कप्त लगायतका उच्चस्तरीय कार्यक्रमहरूमा मुलुकको संविधान लेखन तथा शान्ति प्रक्रिया, संक्रमणकालीन न्याय प्रणाली लगायतका विषयहरूमा हासिल भएका उपलब्धीहरू, निरशस्त्रकरण तथा विश्वशान्तिका लागि नेपालले एभवअभपभउप्लन लगायतका क्रियाकलापको माध्यमबाट पुर्याएको योगदान, जलवायु परिवर्तनमा नेपालको सरोकार, सहश्राव्दी विकासका लक्ष्यहरूमा भएको प्रगति तथा सन् २०१५ पश्चात विश्वव्यापी रुपमा तय गरिन लागेका विकासका मुद्दाहरूमा नेपालको चासो तथा प्राथमिकताका विषयहरूमा राष्ट्रिय धारणा प्रस्तुत गर्नुका साथै स.रा.संघका महासचिव लगायत उच्चस्तरीय पदाधिकारीहरू तथा विभिन्न मुलुकहरूका उच्चस्तरीय राजनैतिक नेतृत्वसँग आपसी हित र चासोका विषयहरूमा विचारको आदान प्रदान गर्नु भएको ।
- नोभेम्बर २०१४ मा अष्ट्रियाको भियानामा भएको भूपरिवेष्टित विकासोन्मुख मुलुकहरूको दोस्रो संयुक्त राष्ट्रसंघीय सम्मेलनमा माननीय उपप्रधान एवं संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रीज्यू सहभागी भै नेपाल जस्ता भूपरिवेष्टित मुलुकका चासोको प्रभावकारी संबोधनका लागि अन्तर्राष्ट्रिय समूदायलाई आव्हान गरिएको । नेपाल सरकारले आगामी सन् २०२२ सम्ममा अतिकम विकसीत राष्ट्रहरूको सूचीबाट स्तरोन्नती हुने सम्बन्धमा लिएको नीति, भूपरिवेष्टित विकासोन्मुख राष्ट्रहरूको विकासको पक्षमा नेपालको तर्फबाट दरिलो प्रतिबद्धता व्यक्त भएको। साथै यस

अवसरमा विकास साझेदार तथा ट्रान्जिट मुलुकका उच्चस्तरीय राजनैतिक नेतृत्वसँग नेपालको चासोका विषयमा विचार आदान प्रदान गर्ने अवसर मिलेको ।

3. अन्तर्राष्ट्रिय एवं क्षेत्रीय संघ संस्थाहरूमा नेपालको भूमिकाको अभिवृद्धि गर्न कूटनीतिक नियोगहरूलाई परिचालन गरिएको ।

घ. क्षेत्रीय कूटनीति

१. १८ औं सार्क शिखर सम्मेलनको सम्पूर्ण अन्तिम चरणको तयारी गरिएको।

ङ) . नेपालको कूटनीतिक प्रतिनिधित्व र सम्बन्ध विस्तार

- 1= नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धको विकास र विस्तारका लागि थाइल्याण्ड, स्वीट्जरल्याण्ड, फ्रान्स, दक्षिण अफ्रिका, क्यानडा र कुवेतका लागि आवासीय नेपाली राजदूत/स्थायी प्रतिनिधि नियुक्ति गरिएको।
- 2= नेपालको भारतसँगको व्यापार सन्तुलन प्रतिकूल रहेको सन्दर्भमा नेपाल भारत संयुक्त आयोगको तेस्रो बैठक २५ देखि २७ जुलाई २०१४ सम्म काठमाण्डौमा आयोजना गरी नेपाल र भारतबीच बढ्दो व्यापार घाटा सन्तुलनमा ल्याउन उचित विकल्प पहिचान गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन जोड दिएको ।
- 3= सीमासम्बन्धी स्थायी संयन्त्रको रूपमा स्थापित दूधगलमबचथ दूधचप्लन न्वयगउ ९६० को पहिलो बैठक १७ देखि १९ सेप्टेम्बर २०१४ मा नेपालमा सम्पन्न । दूध को संरचना तथा त्मकक या च्माभचभलअभ ९६० अनुमोदन तथा केन्द्रीयस्तरमा काचखभथ झाध्जकि ऋयफ्ततभभ ९६० तथा जिल्लास्तरमा ष्मि काचखभथ त्मक गठन गरी सिमास्तम्भ निरीक्षण, मर्मतसम्भार, सीमास्तम्भ निर्माण, दशगजा अतिक्रमण र ऋयकक दूधचमभच इअगउवतप्यल को लगत सङ्कलन तथा व्यवस्थापनलगायतका काम गर्न तीन वर्षे कार्ययोजना बनाई द्बिपक्षीयरूपमा सीमासम्बन्धी कार्य गर्ने निर्णय ।
- 4= ९ अगष्ट २०१४ मा थाइल्याण्डको फुकेतमा अवैतनिक वाणिज्यदूतावासको स्थापना।

च) भौतिक पूर्वाधार निर्माण एवं संगठन सुधार -

१. परराष्ट्र मन्त्रालयको विद्यमान संगठनात्मक संरचनामा विस्तार, आन्तरिक जनशक्तिको व्यवसायीकरण र क्षमता विकास, सूचना प्रविधिको उच्चतम उपयोग, आवश्यक साधनस्रोतको प्रवन्ध, नियोगको संरचना एवं संस्थागत सुदृढीकरण, नियोगमा थप जनशक्तिको व्यवस्थाका लागि परराष्ट्र मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग, नेपाली राजदूतावास, स्थायी नियोग तथा महावाणिज्यदूतावासहरू र कार्यालयको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण तयार। उक्त प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनका लागि श्री सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमार्फत नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मा निर्णयार्थ पेश गर्न सहमतिका लागि श्री अर्थ मन्त्रालयमा पठाइएको ।

2. राहदानी निर्देशिका, २०६७ को प्रथम संशोधन २०७१ लागू गरिएको ।
3. परराष्ट्र मन्त्रालय तथा विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूलाई नीतिगत, मानव स्रोत व्यवस्थापन, भौतिक पूर्वाधार, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, अभिलेख व्यवस्थापन, समन्वय, सार्वजनिक कूटनीति तथा प्रशासनिक पक्षमा सुधार गर्न परराष्ट्र मन्त्रालयको सुधारसम्बन्धी कार्ययोजना, २०७१ तयार गरि कार्यन्वयनको स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद्) मा पेश गरिएको ।

छ) आर्थिक कूटनीति

- 1= विदेशस्थित नियोगहरूको हकमा पर्यटन प्रवर्धन, श्रम बजारको खोजी एवं प्रवर्धन वैदेशिक लगानी, व्यापार र वैदेशिक सहायताको प्रवर्धन गर्न अन्तरक्रिया, छलफल, मेला, प्रदर्शनी आदि क्रियाकलापहरू भएको ।
- 2= आर्थिक कूटनीति कार्यक्रमअन्तर्गत राजदूत अन्तरक्रिया ऋदवककवमयच त्वपि अर्थात अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन भएको ।
- 3= आर्थिक कूटनीति कार्य सन्चालन निर्देशिका स्वीकृत भई लागू भएको ।
- 4= संयुक्त राज्य अमेरिका, भारत, चीन, जर्मनी, जापान, कतार, मलेसिया, जर्मनी र संयुक्त अधिराज्य, को देशगत रणनीति ऋयगलतचथ कउभअषष् कतचवतभनथ तयार गर्ने क्रममा रहेको।

ज) राहदानी तथा कन्सुलर सेवा प्रवाह

६.१ राहदानी वितरण

- (क) सन् २०१५ को नोभेम्बर २४ पश्चात हस्तलिखित राहदानी प्रयोग गरी हवाई मार्गबाट विदेश यात्रा गर्न नपाइने अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन १९९७० को वाध्यात्मक प्रावधानका कारण उक्त समय सीमा अगावै यन्त्रवाचक राहदानी १:०० द्वारा हस्तलिखित राहदानी प्रतिस्थापन गरिसक्नु पर्ने परिस्थितिमा राहदानी विभागबाट मिति २०७०/१०/२८ देखि मिति २०७१/१०/२० सम्ममा १३, ९५,८८६ यन्त्रवाचक राहदानी १:०० जारी गरेको ।
- (ख) राहदानी उत्पादन क्षमता वृद्धि तथा प्रविधि सुदृढीकरणका सम्बन्धमा :वलगर्वा म्गर्वा म्बतव भ्लतचथ कथकतभ को सट्टामा नेपाल सरकारलाई कुनै आर्थिक दायित्व नपर्ने गरी नेपाल सरकारको निर्णयबमोजिम अप्रिल २०१४ देखि ऋच त्मअजलययिनथ अपनाइएको ।
- (ग) राहदानीमा रहेको क्भअगचप्तथ भवतगचभ हरूलाई समेत थप मजबुत बनाई एचप्लतप्लन त्मअजलययिनथ लाई रउनचवमप्लन तथा भ्लजबलअभभलत गरिएको ।
- (घ) सरल सहजरूपमा नेपालीहरूलाई राहदानी जारी गर्न बिहान ६ बजे देखि साँझ ५ बजेसम्म ९ वटा काउन्टरहरूबाट राहदानी फाराम सङ्कलन गर्ने कार्य शुरु भएको ।

६.२ कन्सुलर सेवा

- (क) वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा इराकमा रही समस्यामा परेका नेपाली नागरिकहरूको उद्धारका लागि यस मन्त्रालयका सह-सचिव श्री अर्जुनकान्त मैनालीको संयोजकत्वमा कार्यदल गठन भएको एवं मन्त्रालयमा प्रत्येक दिन बिहान ८:०० बजे देखि राती ८:०० बजेसम्म ड्युटी अफिस सञ्चालन गरिएकोमा उक्त कार्यदल इराकबाट समस्यामा परेका नेपालीहरूको सकुशल उद्धार गरी स्वदेश फिर्ता गर्न सफल भएको ।

झ) विविध:

१. चङ्खत्भन्ट को अध्यक्षतामा नेपाल

म्यान्मारमा २०१४ को मार्चमा सम्पन्न चङ्खत्भन्ट को तेस्रो शिखर सम्मेलनमा नेपालले बर्णानुक्रमानुसार चङ्खत्भन्ट को अध्यक्षता ग्रहण गरेको। चङ्खत्भन्ट को आगामी चौथो शिखर सम्मेलन आयोजना गर्ने अवसर नेपालले प्राप्त गरेकोले सोही बमोजिम प्रारम्भिक कामहरू शुरु गरिएको ।

कार्यालय प्रमुखको नाम तथा पद:

शंकरदास वैरागी

का.मु. सचिव

सूचना अधिकारी:

सुरेन्द्र कुमार यादव

शाखा अधिकृत

ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची:

- १) राहदानी ऐन, २०२७
- २) राहदानी नियमावली, २०६७
- ३) गैर आवासीय नेपाली ऐन, २०६४
- ४) गैर आवासीय नेपाली नियमावली, २०६६
- ५) नेपाल परराष्ट्र सेवा सम्बन्धी नियमहरू, २०६८
- ६) कूटनीतिक आचारसंहिता, २०६८
- ७) विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूमा गरिने सरुवासम्बन्धी निर्देशिका, २०६९
- ८) आर्थिक कूटनीतिसँग सम्बन्धित कार्यक्रम निर्देशिका, २०७१
- ९) अवैतनिक वाणिज्यदूतसम्बन्धी नियमावली,

आर्थिक कारोवारसम्बन्धी अद्यावधिक विवरण

सि.न	निकाय		व.उ.सि.नं.	वार्षिक वजेट	हाल सम्मको खर्च	उपलब्धी
ज	परराष्ट्र मंत्रालय	साधारण	घट्टणजघ	जदृणजणणण	डघठजटदृण डाटण	
दृ	परराष्ट्र मंत्रालय	पुजिगत	घट्टणजदृ	जदृदृघडजणणण	जदृदृदृजदृ डदृदृदृ	सवारी साधन दृण थान कम्प्युटर समेत खरिद गरिएको ।
घ	परराष्ट्र मंत्रालय	सार्क	घट्टणजटघ	डघदृदृजदृजणण	टदृदृदृघडदृ ।टघ	सार्क शिखर सम्मेलन सफलताका साथ सम्पन्न गरिएको ।
दृ	परराष्ट्र मंत्रालय	सार्क पुजिगत	घट्टणजदृदृ	दृणदृदृदृघटाणण	डदृदृदृदृदृ ।टघ	कम्प्युटर लगायत मेशिनरी औजार र सार्कमा अन्य खर्च

